

DOMOLJUB

Ena naj vsak četrtak. Cena mu je
5 K na leto. (Za Nemčijo 6 K, za
Ameriko in druge tuje države 7 K.)
— Posamezna številka se prodaja
po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Sveži in donosi se pošiljajo: Uredništvo
„Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnina, reklamacije in in-
serati pa: Upravištvu „Domoljuba“.
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica —

Štev. 13.

V Ljubljani, dne 28. marca 1918.

Leto XXXI.

Veliki petek.

Neizmerno in presilno je trpljenje, ki ga mora sedaj nositi naša domovina, naj že potem mislimo na vojake, ki že skoro skozi štiri leta krvave in strelskih jarkih, izpostavljeni ne le sovražnemu ognju, temveč vsem mogočim neprijetnostim; naj že gledamo na stotisoče, ki leže, trpe in umirajo po bojnišnicah; naj že mislimo na najrevnejše izmed revnih, na uboge begunce, ki deloma tavajo po tujini, zapuščeni celo od tistih, kateri bi v prvi vrsti imeli dolžnost skrbeti zanje in za katere so morali zapustiti svojo rodno zemljo, deloma pa čepe na svojih domačih razvalinah brez pomoči, brez hrane, hirajoči in umirajoči. Pa tudi trpljenje vseh onih, ki se trudijo doma s svojimi poslednjimi močmi, da obdelujejo izčrpano zemljo, to so žene, dekleta, starčki in otroci, tudi trpljenje teh ni majhno in narašča dan za dnevom kakor jesenske vode. Kakor ena sama velika bolečina je sedaj vsa naša slovenska zemlja, kakor ena sama zevajoča rana je, in nikogar ni, ki bi vliil vanjo blažilnega olja, ki celil in zdravil.

Tako vidimo, da večji del svojega življenja moramo prebiti v trpljenju, križ teži ali lažji je naš delež, kamorkoli se obrnemo. Če pa je trpljenje stalen tvoj spremljevalec v življenju, če hodi s teboj po potu, če stanuje s teboj v isti hiši, če te spremlja v vseh tvojih opravilih, in se ga popolnoma ne moreš nikdar iznebiti, potem si boš ustvaril od njega tako razmerje, da boš kolikor mogoče lahko izhajal poleg njega in imel tudi koristi od njega. To ti velevala pamet. Kajti nes pametno bi bilo, veliko trpeti, pa od trpljenja samo škodo imeti in nobene koristi. Prisili svoje trpljenje, da ti bo kapital, ki nese obresti, ne pa dolg, ki vedno narašča in te vedno bolj pogublja. Res, da je zelo prav, včasih morda celo dolžnost, da kolikor mogoče trpljenje od-

bijaš od sebe in se ga izogibaš v sedanje in prihodnje, toda velik del ti bo vedno ostal na ramah. Kako naj nam bo to neizogibno trpljenje v korist, v obrestonosni kapital, ne pa samo v škodo in dolg?

Uči nas veliki petek. Glej, trije vise na križu! Kristus, Sin božji, umira v silnih bolečinah, zapuščen od ljudi in tudi Bog mu ne pošlje nobene tolažbe. Trpljenje dušno in telesno, kakršnega človeško srce še ni občutilo! Poleg Kristusa visita na vsaki strani dva razbojnika. Tudi njuno trpljenje je tako hudo, da umrjeta. Vsi trije trpijo, veliko trpijo, vsi trije enako umirajo na križu, toda kako različno je njih trpljenje. Kristusovo trpljenje je kakor neizčrpna zakladnica samih biserov, in ti biseri so milosti božje, ki jih je zajemalo, jih zajema in jih bo črpalo do konca vesoljno človeštvo, ti biseri so nebesa, katera so ohranjena v trpljenju Gospodovem za vsakega človeka, ki se potruji zanje, v trpljenju Kristusovem leži ves pomen in namen človeškega življenja, vsa naša sreča, ki nam jo je oropäl Adamov greh, vsa naša večnost. Trpljenje Gospodovo je neskončen kapital, ki nese neskončne nadnaravne obresti ne le Kristusu samemu, temveč vesoljnemu človeštvu.

Pa bi tudi Kristus rad odvrnil od sebe ta težki križ, saj je molil na Oljski gori: Oče, če je mogoče, naj gre ta kelih trpljenja od mene, toda ker je bilo vsled volje božje to trpljenje neizogibno, ga je Kristus izpremenil sebi in vsemu človeštvu v največjo korist.

Na drugi strani pa vidimo levega razbojnika. Tudi ta trpi in sicer veliko trpi. Malo jih je izmed nas, ki bi toliko trpeli. Toda kako se on obnaša do trpljenja, katerega se izogniti ne more? In tu vidimo tisto temno stran, ki ga ima vsako trpljenje, sleherni križ. Kajti grozno dejstvo je, da trpljenje ne uči človeka samo moliti, temveč tudi preklinjati, da trpljenje ne vodi samo v nebesa, temveč tudi v pekel. Med-

tem, ko je desni razbojnik križ porabil sebi v največjo korist, da je postal v poslednjem trenutku prijatelj božji in velik svetnik v nebesih, je levi razbojnik porabil isto in enako trpljenje sebi v večno pogubo.

Veliko nas uči veliki petek. Glej, prijatelj, mnogo jih je, ki sedaj približno isto trpe, nosijo isti križ, toda nekateri vzamejo svoj križ, katerega se izogniti ne morejo, kot pokoro za svoje prestopke, katerih ni malo v življenju; trpljenje smatrajo kot klic božji, da naj se ne navezujejo preveč samo na posvetne dobrine, da naj se zagotovijo ravno potem trpljenja večne, neminljive sreče; drugi pa nosijo svoj križ v večno pogubo, trpljenje, kateremu ne morejo uiti, preklinjajo, preklinjajo sebe in Boga in se branijo milosti božji, ki se jim ravno v križu ponuja, prav tako kot levi razbojnik. In če voščimo svojim ljubim naročnikom vesele velikonočne praznike, potem jim voščimo predvsem to, da bi vsak svoj križ, ki mu leži na ramah, nosil tako, da mu bo kot bogat kapital, ki bi mu donasal obilno božjega blagoslova na duši in na telesu, doma in na polju, v hiši in v hlevu. In v to pomagaj trpeči Zveličar na križu!

Iveri.

»Vsakdo naj bo ponosen, če se šteje med ljudstvo. Tega ne sme več biti, da bi kdo, četudi je olikan ali bogat, preprosto ljudstvo — kakor se preprosto izražajo — z vrha doli gledal. Takozvani boljši krogi naj se ne drznejo, da bi o ljudstvu zaničljivo mislili ali govorili, ker v vrstah tega ljudstva je sedanja vojska odkrila zlate žile moči, junaštva, zvestoba, vestnosti in vernosti.«
pl. Keppler.

Večinoma skupaj stanujeta — veselje in žalost.

Nekaterega človeka najbolj to jezi, da se zmeraj jezi.

Velikonočna.

Silvin Sardenko.

Daleč od juga
plava kraljica
sinjih poletov.
Kdo? Lastovica.

Gori na cerkev
sedla je lani,
letos je sedla
v križ na poljani.

Pela je pesem:
»Kamorle sedem,
vedno jih vidim
Žalosti sedem.

Sredi trpljenja
čakam vstajenja ...»

Truma škrlancev
ptico poslušaj:
»Kaj da se z nami
letos ne skuša?

Včasih je z nami
z jutranjim mrakom
merila polja
z bisernim trakom.«

Ptica pa dalje
pesem prepeva,
kdor je ne čuti,
je ne umeva:

»Sredi trpljenja
čakam vstajenja ...»

Jugoslovanske žene!

S Koroškega smo prejeli:

Ti si jugoslovanska žena! Resnično ponosna moraš biti, da si Jugoslovanka! Kajti velik in mogočen je Tvoj jugoslovanski narod, kteremu pripadaš. Milijone ljudi govori Tvoj slovanski jezik, ki ga najdeš po vsem svetu. Jugoslovanske matere so dale stotisoče najhrabrejših sinov za brambo domovine. Bodi ponosna, da pripadaš temu ljubemu jugoslovanskemu narodu, ki ga občuduje cel svet. Prava plemenitost in lepota je, ostati zvest svojemu slovenskemu narodu in Tvojemu slovenskemu jeziku! Uči svoje otroke moliti slovenski in da bodo povsod govorili in pozdravljali slovensko. Naroči sebi in svojim otrokom slovenske časopise in naj pristopijo k slovenskim društvom. Vzgoji svoje otroke v poštene, pobožne, izobražene, plemenite in odločne Slované, ki bodo ponosni na Tebe in Tvoj slovenski jezik. Pošiljaj jih le v slovenske šole!

Okrasi svoje sobe in stanovanje s podobami velikih slovenskih mož, ki so s trpljenjem, učeno besedo in lepo pesmijo ter kot poslanci Jugoslovanskega kluba delali za naš mili slovenski narod in »Jugoslavijo«.

Jugoslovanska žena! Ljubi svojo jugoslovansko domovino iz vsega svojega srca! Ljubi jo zvesto in udano do svoje smrti! Ko si bila še mladenka, si prepevala slovenske pesmi, skrbi, da bodo tudi Tvoji otroci prepevali lepe mile slovenske pesmi. Naj pojo z veseljem in ljubeznijo v čast Tvojemu slovenskemu jeziku in jugoslovanskemu narodu! Ljubi svoj slovenski jezik! Brani ga kot drag zaklad pred nevernim tujstvom. Bodi svojega naroda vredna! Pri vsaki priliki imej prijazno, a odločno besedo za dosego naše jugoslovanske države »Jugoslavije«.

Stori vse kar moreš, da koristiš jugoslovanski domovini »Jugoslaviji«. Bodi odkritosrčna, zvesta, plemenita, preprosta in ljubezniva žena ter odločna in ponosna Jugoslovanka!

Čez 200.000 podpisov.

Na cvetno nedeljo so slovenske žene in dekleta slovesno izročile načelniku Jugoslovanskega kluba dr. Korošcu čez dvakrat stotisoč podpisov za samostojno jugoslovansko državo, ki naj združuje v sebi vse Slovence, Hrvate in avstro-ogrske Srbe pod žezlom Habsburžanov.

Bila je veličastna manifestacija. Videlo se je, da se ni še nobena misel tako globoko zajedla v vsa srca kot misel o svobodni Jugoslaviji, dokaz, kako vsi Slovenci vseh strank čutimo, da je ni naše rešitve drugod kot v izvršitvi te ideje, dokaz kako nas tlačijo in preganjajo, da se sleherno slovensko srce s tako vero in ljubeznijo oklepa odrešilne misli o samostojni Jugoslaviji.

V soboto zvečer se je pripeljal dr. Korošec v Ljubljano. Na kolodvoru so ga sprejeli kot zastopnici slovenskega ženstva gospa županja dr. Tavčarjeva in gđ. Cilka Krekova, sestra pokojnega dr. Kreka, več poslancev in ljubljanskih občinskih svetnikov. Pred kolodvorom je množica pozdravila dr. Korošca z navdušenimi živoklici, ki niso hoteli ponehati. Voz, na katerem se je peljal načelnik v mesto, je množica spregla ter ga sama peljala med obsipanjem s cveticami do mestne hiše, kjer je dr. Korošec obiskal župana stolnega mesta.

Zvečer se je vršil v veliki dvorani hotela »Union« prijateljski sestanek, na katerem so govorili najprej župan dr. Tavčar, potem prelat Andrej Kalan kot načelnik S. L. S., dr. Kramer v imenu narodno-napredne stranke, na kar se je zahvaljeval

dr. Korošec ter poudarjal, da vse slavljene velja njegovi osebi, temveč naši vzvišeni ideji in naši pravici. Nato sta še govorila A. Kristan in v imenu koroških Slovencev urednik Smodej.

Na cvetno nedeljo pa je izročilo slovensko ženstvo načelniku Jugoslovanskega kluba podpise, vezane v 7 velikih knjig. Ob 11. uri je bila Unionova dvorana natlačena polna. Došlega načelnika dr. Korošca so dekleta obsipala s cvetjem. Vzneseno sta govorili gospa dr. Tavčarjeva in gđ. Cilka Krekova ter izročili podpise, za kar se je dr. Korošec vsemu slovenskemu ženstvu najpriznaneje zahvalil, kajti za slugo, tako je dejal, da se je ta misel tako hitro razširila do zadnje kočice, ima slovensko ženstvo. In to je velika moč in obenem velika pomoč poslancem. V imenu Hrvatice je pozdravila načelnika Jugoslovanskega kluba gđ. Jelica Božičeva iz Opatije, v imenu češkega ženstva gđ. Čermakova. Nato je cela dvorana zapela: »Lepa naša domovina«, »Hej Slovani« in »Kje dom je moj«.

Slovenske žene in dekleta pa so lahko ponosne na svoje veliko delo.

Svetovna vojska.

Krvavi ples, ki smo ga dolgo pričakovali, se je začel. Na zapadni francosko-flandrski fronti so 21. sušca začeli Nemci. Napad se je izvršil na 80 km dolgi fronti in je usilnejši od početka vojske. Sodelujejo tudi avstro-ogrski motorni možnarji, katerih učinkovanje je strašno. Grozno učinkujejo tudi nemški plini. Glasom zadnjih poročil so Nemci vdrl na 80 km dolgi črti med Calaisom in Parizom. Do sedaj so našli okoli 45.000 vjetih Francozov in Angležev, zaplenili 963 topov in 1000 strojnih pušk. Nemški topovi menda sežejo do pariških utrd. Veliki teden je priča najstrašnejšega prelivanja krvi: žrtve so ogromne. Na Laškem se lahko vsak hip sproži. Zalostni Veliki teden! Od drugod nič novega.

Mir — boj do skrajnosti?

Vojna furija dirja naprej! Na Francoskem se bije ena najstrašnejših bitk v svetovni zgodovini. Milijonske armade si stoje nasproti, da izvojujejo zmago, da prinesejo odločitev. Ali jo bodo? Dogodki te svetovne vojne nas silijo k dvomu. Koliko zmag, sijajnih zmag je bilo že izvojevanih na tej ali oni strani, koliko slavonspevov smo peli že raznim vojskovodjem, a domovina naša še do danes nima miru, po katerem vsi hrepenimo. In zato naš dvom, da bi morebitna zmaga na Francoskem prinesla splošen, pravičen mir. In če tudi, bo ta mir začetek novih vojsk. Maščevanje in sovraštvo se bo naselilo v srcih premaganih, osramočenih narodov, ki bodo začeli z novimi pripravami za morda še groznejšo vojno, s katero bodo skušali iz-

brisati madež sedanje svetovne vojne.
Tak je mir sile, mir mečal

nicah in drugih podjetjih. Da bi to obljubo izpolnila, je ta teden predložila poslanski zbornici poseben zakonski načrt o splošni vojni dolžnosti dela

Ni dvoma, poslanci se bodo še dvakrat premislili, preden bi rekli: »Da!«

Na Hrvaškem se ta teden sabor razide na velikonočne počitnice. V tem zasedanju večina sabora — to so koalicionaši — ni mogla bolj jasno pokazati, da ni nič drugega kot pokorna izvrševalka mažarske volje. Podbana so vprašali, zakaj je prepovedal Preradovičovo slavnost in izjave občin za majniško deklaracijo. Odgovor je bil: Preradovičeva slavnost je bila prepovedana, ker bi ne bila prava vlada taka vlada, ki ne bi služila vojnim ciljem osrednjih držav. Preradovičeva slavnost bi lahko škodila tem ciljem. Izjave občin sem prepovedal, ker občine nimajo pravice, dajati politične izjave. K odgovoru bi moral še pristaviti, a je zamolčal: »Ker Mažarom take slavnosti in izjave niso v prid.« Zato je koalicija k temu odgovoru ponižno molčala in pokorno kimala. En poslanec je predlagal, naj na dan Preradovičeve proslave ne bo saborske seje, tu se je pa brž večina oglasila, da ne, češ, da zna to imeti slabe posledice, najbrž za Mažare. Kako zelo lahko pometajo Mažari s koalicionaši, nam kažeta ta dva slučaja: V Budimpešti nočejo potrditi zakonskega načrta za preosnovo ljudskih šol samo zato, ker določa ta načrt, da morajo občine same nabavljati otrokom vse šolske potrebščine. Zakaj s tem paragrafom bi bile smrtne zadete mažarske šole na Hrvaškem, ki otrokom za vabo že zdaj preskrbujejo šolske potrebščine in obleko. Ravno tako nočejo potrditi novega volilnega zakona, dokler ne dobe na Hrvaškem domovinske in volilne pravice tudi priseljeni Mažari in Nemci. Koalicija seveda drži jezik za zobmi. Pa zato ne smemo obupati nad Hrvatsko. Zakaj dan za dnem prihaja več glasov iz Hrvatske, pa vsi govore in ponavljajo to, da se tam pripravlja ista zgodba, ki se je pri nas že izvršila, namreč da smo odločno nastopili za svoje pravice proti nam sovražni vladi ter pometli z vsemi, ki so nas hoteli pri tem ovirati. Bog daj, da bi bili Hrvati kmalu, kmalu z nami tudi v tem enaki!

Na Nemškem so sicer v marsičem manj demokratični kot mi, toda v tem nas pa gotovo nadkriljujejo, da o miru sklepa tudi državni zbor. Pretekli teden so razpravljali o mirovni pogodbi z Rusijo. Kanceler je izvajal: Mirovna pogodba Rusije ne ponižuje, zakaj ne zahteva nobenih vojnih odškodnin, nobenih prisilnih priklopitvev. Če se je nekaj dežel odtrgalo od Rusije, se je to zgodilo, ker so dotične dežele same to želele. V mogočnem okrilju nemške države naj si dajo tako državno ustavo, kakršna je primerna njih razmeram in njih kulturi. Seveda svoje koristi bomo varovali. Socialni demokratje so k temu izjavili, da jih sicer veseli, ker se je na celi

vzhodni črti končal boj, a obžalujejo, ker se ni sklenil v Brestu Litovskem mir sporazuma, temveč izrečni mir sile. Tam niso podlegli le boljševiki, marveč tudi nemški diplomatje pred zastopniki vojaštva. Vojška se je sicer končala, a sovraštvo je ostalo. Zdi se, da se dejansko postopanje na vzhodu ne ujema s ponovnimi izvajanjem kanclerja, v katerih je priznal pravico o samoodločbi narodov. Podobno se je izjavila napredna stranka in centrum. Konservativci kot zastopniki vojnih pristašev so zelo očitali vladi, da je preskromno nastopala, ker ni zahtevala vojne odškodnine. Vse poljske zahteve, da bi Prusija Poljakom kaj popustila, najodločneje odklanjajo: Pred končnim glasovanjem so centrum, napredna stranka in socialni demokratje vložili resolucijo, naj nemška vlada vpošteva na Litvanskem, Kuronskem in Poljskem pravico samoodločevanja, naj čimprej vpelje domačo civilno upravo in postavi ljudska zastopstva na bolj demokratično podlago. Resolucijo in pogodbo je večina sprejela, socialni demokratje so se zdržali glasovanja. Zaeno so dovolili vladi 15 milijard novega vojnega posojila.

Veliko suma je zbudila spomenica bivšega nemškega poslanika v Londonu, kneza Lichnowskega. Natančno dokazuje, kdo da je pravzaprav začel in hotel svetovno vojno. Vlada ne ve drugega odgovora, kot da Lichnowskemu grozi z vojnim sodiščem.

Ententini zastopniki so se zopet sešli v Londonu. Jedro njihovih sklepov je: Rusko-nemškega miru ne priznamo, zato boj do skrajnosti! Vsaka država se mora odločiti ali za nas ali proti nam. Posledica tega je, da bo ententa vsaki nevtralni državi poslala nekaj ultimata, naj ji prepuusti svoje brodoge. Brodoge namreč ententa najbolj rabi radi prevažanja vojakov iz Amerike. Nizozemska je menda tak ultimatus odklonila, zato so ji zaplenili vse ladje, ki so bile v ententinih lukah. Sedaj pride na vrsto še Švedska in Španija. Kmalu bo ves svet popolnoma ločen v dva sovražna si tabora. Kakšen bo konec? Nabrž bosta izhiral, da iz njih vstane nov rod in prenovljen svet!

Pregled po svetu.

Doma je gosposka zbornica potrdila več zakonov, ki jih je v zadnjem času sprejela poslanska zbornica. Nato se je razšla. — Delegacije menda skličejo takoj po veliki noči. Černin bo poročal o mirovnih pogajanjih z Rusijo. — Pri zadnjih štrajkih je vlada obljubila delavcem, da ne bodo več pod trdim vojaškim nadzorstvom po tvor-

Tedenske novice.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Ogromno delo je izvršil v sedanjem zborničnem zasedanju Jugoslovanski klub. Zbral je predvsem obilo groznega materiala o preganjanju Jugoslovancev tekom vojske, pri čemer je bilo povzročene na milijone škode. Zlasti se je potegoval za odpust čez 42 let starih in v tem oziru do-

jegele velike uspehe, za kar so se celo Nemci zalivaljevali klubovemu predsedniku. Dosegel je, da je treba Kranjski nad 13.000 živine manj dati, kot je bilo določeno, posredoval je pri vladi radi krivične aprovizacije v južnih deželah, potegnil se je za umirajoče begunce, za katere je imela naša nemška vlada samo brce. Sedaj se je na pritisk poslancev vendar nekoliko zganila. Koliko je pa izvršil Jugoslovanski klub podrobnega dela, kolikokrat je posredoval v posameznih krivičnih slučajih, o tem bi lahko pripovedovalo tajništvo klubovo, ki neprestano deluje kot stroj. Reči moramo, da so naši poslanci vse storili, kar se je le v sedanjih groznih razmerah za naše tlačeno ljudstvo storiti moglo. Obenem pa so skrbeli tudi za našo bodočnost s tem, da so neprestano povdarjali, da Jugoslavlani toliko časa ne morejo biti zadovoljni, dokler se ne rešijo izpod nemškega tlačanstva v svobodni jugoslovanski državi. Čast našim poslancom!

Mažarsko nasilje. Poleg Nemcev so Mažari brez dvoma najbolj nasilen narod. Ker se boje jugoslov. države, hočejo že v kali udušiti vsako gibanje za uresničenje te zahteve. Tako so hrvaškim občinam prepovedali izjavljati se za jugoslovansko deklaracijo, v Bosno ne puste deklaracijskih časopisov, v Reki sodnijsko zasledujejo podpisovalce. In navsezadnje bodo rekli: Hrvatje ne marajo jugoslovanske države, ker se niso nič izjavili zanjo.

Tudi koroški nemški uradniki in orožniki se zelo zanimajo za podpisovalce jugoslovanske deklaracije kljub temu, da so dobili od ministra ukaz, da se ne smejo vtikati v to stvar. Dr. Korošec se je zopet pritožil proti nasilju nemških uradnikov.

Proti Jugoslaviji se je vršil na sv. Jožefa dan v Gradcu velik shod, kjer so govorili sami zagrizeni Nemci. Njihov sklep je bil: Ali bo Avstrija nemška, ali pa je več ne bo. Torej je Nemcem nemška nadvlada več kot pa obstoj države. Potem pa nam pravijo, da smo veleizdajalci.

Za zvezo narodov se zavzemajo na Angleškem. Vse države na svetu naj bi stonile v to zvezo, odpravile vojaštvo, v kolikor ni ravno potrebno za domači red, nad sabo pa bi ustanovile razsodišče, ki naj bi sodilo v vseh prepornih točkah. Dobra, čenprav ne nova misel, toda, dokler se bodo sklenale take mirovne pogodbe, kot je bila sklenjena v Brestu med Nemci in Rusi, o taki zvezi ni govora.

DOMAČE NOVICE.

Na župnijo Trnovo v Ljubljani je predlagal ljubljanski mestni magistrat č. g. Fr. Finžgarja, dosedaj župnika v Sori.

Narodni tabor se je vršil v Žalcu na štajerskem. Udeležilo se ga je nad 7000 Slovencev, ki so z navdušenjem pozdrav-

ljali jugoslovansko deklaracijo. Na shodu sta govorila poslanca dr. Korošec in dr. Ravnihar.

Odstopil je kot predsednik Zadružne centrale poslanec č. g. kanonik Lavrenčič, ker je njegov predlog, da naj se Centrala in Zadružna Zveza zopet zbližata, večina odklonila. Za predsednika je sedaj izvoljen dež. odbornik dr. Lampe.

Dekleta in žene iz Škofelj in Zavrheka so se izjavile za deklaracijo s 137 podpisi in ob tej priliki nabrale za Krekov spomenik 98 K 50 vin.

Z Dolenjskega nam pišejo: V 12. šte. »Dol. Novic« so bile naznanjene nemške postne pridige v Novem mestu. Seveda, neobhodno potrebno, da bodo mogli tudi novomeški Nemci slišati pridige, ker ne razumejo slovenskega. Prinesi pa le bele moke in masti, in prepričaj se boš, da te bo vsak razumel. Čudno! Prašamo se, v koliko slučajih se na Nemškem tako postreže Slovencem, ki resnično ne razumejo nemških pridig?

Poletni čas se uvede šele s 15. aprilom, ne pa z 1. aprilom, kakor je bilo določeno. Konča se pa s 16. septembrom.

Nov odvetnik v Krškem. V Krškem se je naseil dunajski odvetnik dr. Stanko Lapajne.

Ogenj. Dne 18. t. m. je uničil ogenj Janezu Hribar na Vnanjarjih vsa gospodarska poslopja s hišo vred. Tudi živinski hlev in vezan kozolec sosedu Jožefa Marolt je pogorel. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Uboga družina!

V vojaško delo sprejme delavnica v Vevčah pri Ljubljani zopet več šivilj in peric. Za sprejem naj se zglašuje ustmeno v pisarni papirne tovarne v Vevčah. Plača znaša okoli 5 K na dan, šiviljam se povrne za obrabo stroja po 60 vin. na dan.

Pogrešan 34 mesecev je bil Joško Osredkar iz Todraža pri Gorenji vasi. Sedaj se je pozvedelo po Rdečem križu, da biva v ruskem ujetništvu. Naj ne obupa o tisti, ki ne dobe nobenega glasu od svojih.

Požar. V soboto, dne 16. t. m., je pogorela velika vas Zapotok poleg Turjaka na Dolenjskem, le par hiš je ostalo. Zažgali so otroci.

RAZNE VESTI.

Za oprostitev od črnovojniške službe se sme vložiti samo ena prošnja. Šele, če ta ni ugodno rešena, se sme vložiti nova prošnja.

Za podaljšanje oprostitve se mora vložiti prošnja že 10 tednov pred potekom roka.

Zračna pošta je uvedena med Dunajem in Jevjem v Ukrajini. Pri nas bomo pa še to kmalu odpravili, kar jo je.

Carica - beračica. Bivša ruska carica prosi ljudske komisarije pomoči, ker nima več od česa živeti. Tako mine posvetna slava.

Umrta pri rekviziciji. Iz Slavkova pri Brnu poročajo češki listi: Dne 7. svečana se je vršila v Važanih pri Viškoku rekvizicija žita. Komisija je prišla tudi v stanovanje siromašne starke in ji je javila,

da mora dati 10 kg žita. Starka je s solzami v očeh trdila, da ga nima toliko in je prosila, naj imajo z njo usmiljenje. Ali zastoni. Ko je starka videla, da nič ne opravi, je prinesla skledico žita, jo položila komisiji k nogam in rekla: »To je ves moj živež.« Toliko da je izrekla te besede, se je mrtva zgrudila. Zadelo jo je srčna kap.

Draga vola. V Budimpešti je bil obsojen neki kmet na 15dnevni zapor in na 200 kron, ker je zahteval za dva vola — 20 tisoč kron.

Dopisi.

Iz št. Jurija pod Kumom. Da ne boste mislili, da zaostajamo za drugimi farani. Tudi pri nas vlada veliko navdušenje za majniško deklaracijo. Sicer so se podpisi nabirali in prepričani smo, da se jih je veliko nabralo. Toda nevidna moč je vmes posegla, da so zaspali. V takih prilikah bi bilo želeli manj boječnosti in več odločnosti.

Iz št. Ruperta na Dolenjskem. Št. Rupertanje kar molčimo. Človek bi mislil, da smo izginili s površja zemlje. Pa nismo. Letos je dosti božje kapljice in marsikdo si jo privoščil. Po 6 K liter, ljube pa pijo, kakor takrat, ko je bilo vino po 28 krajcarjev. Pijančevanje se je žalibog v našem kraju zelo razplodilo. Seveda izhajajo iz tega žalostne posledice, ki se kažejo v različnih prizerih. Nekatere ženske, ki dobijo podporo, gredo v gostilno in pust tam polovico dobljenega denarja. Kaj mislite, da država deli podpore, da bi pospeševala pijanstvo in razuzdanost? Na sv. Jožefa je razdelil g. kaplan nekaj denarja med ubožnejše župljane. Vse govori, da je poslal dr. Šusteršič večjo vsoto iz tega namena, da bi pridobil ljudstvo. Kako naši ljudje simpatizirajo z njim, kaže dejstvo, da jih je mnogo tistih par kronic vrnilo, češ, da za podkupovanje niso sprejemljivi. Resnica je sicer, da je deželni glavar poslal omenjeni denar; če je to storil iz svojega velikodušja ali kakih drugih namenov, ni znano. (Ta denar je najbrže iz enega aprovizacijskega fonda, ki ga je ustanovil deželni odbor za revne. Op. ur.)

Št. Rupert na Dolenjskem. Gotovo se mi sli o lepem St. Rupertu, da spimo, ker se nič ne oglasimo, ali da je naša fara nemška, kot slišimo iz sosednih župnij sodbo o nas. Pa tudi pri nas beremo »Domoljuba« in »Slovenca« in nas je ogromna večina navdušenih za Jugoslavijo. Radi bi, da bi tudi od nas šlo nekaj stotin podpisov v parlament, toda nobenega ni, ki bi stvar vodil. Ali naj gledamo boj za Jugoslavijo le iz za plota, ali naj se gremo podpisat v drugo občino? Občinski odbor se je pridružil nepotrebnim kmetski stranki takoj začetkom. Ko pridejo naši moške domu in bodo videli tiste, katerim so ob volitvah zaupali, v nasprotnem taboru, kaj bodo rekli? Lahko jim bodo očitali nezvestobo, izdajstvo.

Iz Trebnjega. Dne 13. marca se je v Trebnjem oddajala glavna živina. Županstvo je ukazalo posestniku, naj odda enega vola, kar se je zgodilo, kljub temu, da je on vola nujno porehoval doma. Zastopnik centrale pa je vola oddal drugemu posestniku izven občine. Priče so župani in mnogo drugega ljudstva. Deželno centralo vljudo vprašamo: Kako upravičujete ravnanje, da se živina, namenjena v zakol, oddaja drugim posestnikom izven občine? Zakaj se ne pusti raiše doma, kjer bi se tudi nujno rabila? In če je tako ravnanje upravičeno, zakaj se ni istotako ustreglo tudi drugim prošnicem? Občani.

Selca. Tukajšnje »Katol. slov. izobraževalno društvo« proslavi v svojih prostorih na velikonočni ponedeljek spomin svojega prvega častnega člana nezabnega dr. Kreka. Na sporedu je slovesno odkritje pokojnikove slike, govor, domoljubne pesmi in deklamacije, dr. Joža Lovrenčič: »Vstajenje« ter tridejanska slika iz življenja sv. Cite. — Pridemo ob 3 uri popoldne.

Sv. Jernej pri Konjicah na Štajerskem. Pač nikoli še niste zvedeli ničesar od nas in močete misliti, da še trdno spimo. Pa to ne gre, tudi mi smo se zbudili za naš teptani in mili narod ter se nepričakovano obilno izjavili za Jugoslavijo. To pa nekatere privržence blažene nemščine tako jezi, da kvasijo take neumne, da se trezno mislečemu človeku stidi. Tukaj na Štajerskem se vrste revizije kar ena za drugo. Čudno, da imajo v tem oziru "ojaki časa po pol leta in še dalje, če bi pa kdo prošnje delal za nujno poljsko delo, pa ne dobi dopusta. Miru si želimo v fronti in zaledju, dokler še ni prepozno. Živine je že skoro zmanjkalo in kaj bo, kadar še to poberejo. Zdaj pa, dragi »Domoljub«, izroči vsem bravcem najsrčnejše pozdrave od sosečnih Štajarcev.

S tolminskih hribov. Vreme imamo sedaj zelo krasno, prav lahko se ljudje na prostem gibljejo. Kmalu bo čas tudi za splošna pomladanska dela. Kmalu bodo velikonočni prazniki, pa ne bodo skoro za nobenež veselji. Nekateri bodo v pomanjkanju, drugi zopet zapušteni in spet drugi pa v vojski. Voščim vsem našim tolminskim znancom veselo Alelujo, —sk.

Vojaška pisma.

Po dveh letih.

Ko sem letos »pustoval« doma v krogu ljubih staršev in znancev, sem se živo domislil: pustnega dne in pepelnice srede pred dvema leti. V družbi svojih rojakov Slovenov smo »pustovali« v Kozovi blizu Tarnopola, kjer je stal naš pešpolk na odpočitku. Kozovo je navaden galiski trg, kakor jih je mnogo po Galiciji. Od Brzežan na Podhorce in Tarnopol se križajo umazane blatne ceste, v poljskem jeziku imenovane »droge«. V trgu sta dve cerkvi, prva rusinska, druga poljska. Bilo je v Kozovi tudi dosti židov, seveda so bili sami trgovci. Mi Slovenci smo bili nastanjeni v gornjem delu trga, kjer so bile zvečine same lesene hišice. Druge kompanije pa so bile potaknjene po vseh straneh trga. Poleg nas so bili tudi Nemci iz »rajha«, ki so imeli Poljake in Rusine, kar jih je bilo v našem polku, posebno na piki. Kako tudi ne, saj so jim Poljaki, poobno pa Rusini pokradli vse, kar so dosegli. Samo mi Slovenci smo smeli iti naposled med nje, gorje pa Poljakom in Rusinom, če je kdo zašel med nje! Pa tudi pri donatih častnikih smo bili mi Slovenci najbolj za glas, že vsled prirojene nam živahnosti pa radi petja. Peli smo, kadar nam je le čas šopuščal. Dasi smo bili dostikrat utrujeni do mrti in nas je zeblo ter smo pasli glavež, ali brez dobre volje nismo bili nikdar. Kje ste sekdanji mi tovariši? Ti, France Burja, moj ožji znanec. Daroval si svoje mlado življenje tam v bližini Asiago. Tudi Tebe, ljubljani naš betovodja, Rudolf Tomičič, že krije hladna zemlja; dalje ni živahnega Ljubljance Ivana Cankarja.

Anton Stražar.

VOJAŠKI POZDRAVI

Iz Rusko-Poljske pošilja vsem Domoljubovim bravcem pozdrave Mihael Božič s pristavkom, da mu je bil v težkih dneh trpljenja in žalosti Domoljub velika tolažba. — Pozdrave pošiljajo: Fr. Hribar, Fr. Jenko, Fr. Vrečko, J. Kovič, Fr. Kljan, J. Pipan, P. Lutič, Fr. Milač, — K. Stare, A. Regent, P. Durek, Fr. Primožič, Jos. Pahor, A. Kirn, Jos. Porok, Andrej Sednik, L. Zorč, P. Furjan, Jos. Prašelj, Jos. Pahor, — A. Zupanec, Al. Borštnar, A. Habjan, Ito. Stehlaščič, Jan. Navljan, A. Mestnik, Fr. Zavodnik, Jak. Smole, Iv. Zadel, — Andr. Erzešič, Ferd. Furlan, P. Komec, P. Ozebek, A. Lenar, Jos. Lozar, M. Gigo, M. Zelko, Fr. Zumbergar, A. Čotar, Iv. Hočvar, Iv. Marolt, Jos. Strukeš, — Iv. Bradsko, A. Božnar, A. Vintar, P. Jeraša, Fr. Krek, V. Paršuti, J. Brejec, L. Eržen, Fr. Filipič, Iv. Filipič, I. Slabe, Fr. Streonfel, Iv. Zajec, A. Šubic, pa en nečitljiv podpis. — Zelenik Josip, Žužek Jože, Ivan Buh, Ivan

Marc, Ivan Gruden, Malešič Božidar, Maver Jože, Vdar Jože, Kordiš Karl, Zabukovec Franc, Bergant Benjamin, Dragolič Anton, Ivan Nagode, Horvat Anton, Korošec Franc, Maks Žitko, Petek Alojz. — Cenjenim bravcem in bravkam Domoljuba iskrene in presrečne pozdrave od reke Piave na italijanskem. Veliko smo žrtvovali za milo nam Avstrijo. Tu pada cvet in vi v zaledju ste s trdnim delom nas podpirali, ker ste zalagali arma o z življenjem. Nihče nam ne more očitati nezvestobe. Zato smete in morate zahtevati, koder se pretaka naša kri, tudi pravice! Soglašamo z vami, odobravamo složni nastop naših poslancev in vseh, ki delajo za pravi mir. — Mihael Zalokar. — Vsem dragim doma in prijateljem in znancom, ki so raztreseni križem sveta, sporočava, da sva midva edina dva Slovenca še čez 38 mesecev pri eni kompaniji še vedno zdrava in vesela in sva tudi odklikovana za hrabrost in zvestobo. Pozdrav vsem. — Ivan Kuštrin iz Trsta, Ivan Sturm iz Potoka nad Škofjo Loko.

Pozdrave in voščila za praznike pošiljajo: Kolenc Janez. — Podlesnik Martin, Kapic J., Kutnar A., Gačnik M., Kelbel V., Žizkov Fr., Derlink Fr. — Kalan Maks, Čibej Fr., Skančelj Ivan, Jenko P., Serjak Fr., Možina Jož., Kvebelj A., Breclj A. — Kavčič A., Pavlin Jak., Konč Fr., Ogris Mat. — Tavčar Jak. — Obilčnik Al., Žibert Mat. — Šuligoj Fr., Knafelec J., Čagran M., Malakar Fr., Rupnik K., Klavara F., Matelič J., Dolenc A. — Kržič Iv., Seškar F., Turšič R., Babnik Fr., Meglič Fr. — Požič M., Zajc A. — Sikur A., Sikur Mih., Sikur M., Štolfa Andr. — Plešec J. — Pavšič Emil. — Stražar A., Kobilšek J., Gostinčar J., Poznič A., Prašnikar J. — Završnik R., Miklič Jož., Šlibar Fr. — Vorliček K. — Barut A., Koruza S., Tavčar F. — Rugelj A., Gasperšič Iv., Frelj Fr., Sporar A., Sever Iv., Červan N., Marincič A., Plut M., Medic Fr., Maver Fr., Strumbelj Al., Zupančič Fr., Horvat P., Zore J., Starman J., Oblak Fr., Korošec S., Ribic J., Kovič Fr., Jeras P. — Fister Fr., Knaus J., Kovač Fr., Slapničar Fr., Ciperle Fr., Zajc Fr., Novak Fr., Medvedšek Jož., Mrše Fr., Juhant J., Ahlin J., Radović A. — Zgave Jož., Penko Iv., Renar Al. — Obid Fr., Fronetič Št., Orel J., Munih A. — Anton Cebe, Franc Grum, Franc Sorčlik, Ivo Stružnik, Karel Tratar, Ivan Cavnar, Anton Krkovič, Franc Kostelic, Jožef Horvat, Jožef Klobučar, Lojze Dolinar, Franc Hegler, Lucian Kovačič, Franc Zupan, Jožef Jarm, Ivan Smole, Ivan Samec, Franc Fras, Jožef Ahačevič, Andrej Krmac, Franc Rus.

To in ono.

Amerikanske stavbe. Ker ni prostora za široke hiše, gredo na Američani v zrak, v višavo. Prav visoke hiše z desetimi in več nadstropji imenujejo »skodetale oblakova«. Samo v Novem Jorku je okoli 1500 takih stavb, ki imajo deset nadstropij in več. Največ jih je s trinajstimi nadstropji, okoli 400. Štiri hiše imajo 26 nadstropij, tri 33, najvišje štiri stavbe se dvigajo nad 200 metrov visoko. Primerjaj ljubljanski Grad, ki se dviga 65 metrov nad Ljubljano, ali pa Šmarno goro, nekaj nad 300 metrov nad št. Vidom.

Zrakoplovi. Najvišje se je dvignil z zrakovim učenjak Glazier 5. septembra 1862, nad 11.000 metrov visoko. Trideset let pozneje sta dosegla berlinska profesorja Artur Berson in Reinhard Süring višino 10.500 m. Najsevernejši časopis. Daleč gori v Severnem morju leži otokje Spitzberg. Pusti so in neobljudeni, pokriva jih večin led in sneg. Ker so pa zasledili na njih premož, so se takoj ustanovile družbe, ki so ga začele izkoriščati. Sedaj ostanejo delavci tudi pozimi tam. Zima je pa dolga tri mesece. Da jim ni preveč dolgčas, izhaja sedaj v glavnem kraju Green Harbour trikrat na teden časopis, ki dobiva poročila iz Danske, in sicer po brezčimnem brozovanju.

Najboljša pšenica na svetu raste pri mestu Santiago v državi Čile v Južni Ameriki,

za njo pride avstralska, potem pa francoska. V Čile je približno štiri petine obdelanega sveta posejanega s pšenico.

Država s 55 prebivalci. Marsikdo je slišal o otoku Asinara pri Sardiniji, kjer imajo Italijani Avstrije zaprte. Blizu tam je pa čisto majhen otoček z imenom Favolara, 10 km dolg, 2 pa širok. Leta 1910. je bilo na otoku »ljudsko štelje« — štejejo pa seveda lahko na dan do petdesetkrat — in našli so 55 prebivalcev. Leta 1836. je podaril sardinski kralj Karol Albert prebivalcem otoka smostojnost. Volili so si kralja in izvolili nekoga Barteleonija, ki je vladal kot kralj Pavel I. do l. 1862. Po njegovi smrti pa niso volili nobenega kralja več, bodisi ker njegovo kraljevanje podnilom ni dopadalo ali pa ker mu niso mogli dobiti vrednega naslednika. Sedaj volijo pred sednika za čas deset let. Pečajo se pa z rewovac.

POSTNO PREMIŠLJEVANJE.

III.

Dovršeno je delo odrešenja, na svetem križu božji Sin visi, noge, roke so z žrebili mu prebodli, iz prsi pa kaplja predraga kri.

Dovršeno je delo odrešenja, na svetem križu božji Sin visi, od križa odbeže morilci kruti, vest grešna v dalje mračne jih podi...

Dovršeno je delo odrešenja, na svetem križu božji Sin visi, pod njim stoji Janez in Marija, premisli bolečine — človek ti!

Fr. Ks. Pavšič

Gospodarske stvari.

ZA NAŠ HLEV.

(Dalje.)

Ce bi ne šlo, bova napravila skupaj en ali dva zgleda za vzorec. Ko si preračunal, koliko beljakovin je v posameznih tvojih krmilih in koliko vseh skupaj, pridejo na vrsto škrob in sladkor, ki ju imenuje Koledar za brezdušičnate ekstraktne snovi. — V 100 kg sena je okoli 28 kg prevajlj. brezd. snovi, otave 29 kg, mlade trave 7 kg, krompirja 21 kg, pese 6—10 kg, repe 5 kg prevajlj. brezd. snovi. Izračunaj, koliko teh snovi je v posameznih krmilih tvoje hiše in seštej lepo vse skupaj!

Ko si tudi s tem gotov, poglej še, koliko tolašče tiči v tvoji krmi. Vzemj zopet Koledar in seštej skupaj! V dobrem senu je 2.2 odstotka prevajljive tolašče (to je, v vsakih 100 kg je 2 kg 20 dkg tolašče), v otavi 1.4, v sveži travi 0.4, v cvetoči detelji 0.3, v pesi in krompirju 0.1, v rženih otrobih 2.2, v lanenih tropinah 9.4, v sezamovih in podzemeljskega oreha tropinah 11.5 odstot. prevajljive tolašče. V vsa ta števila, ki naštevajo množino tolašče v tvojih krmilih, moraš, še pomnožiti z 2.5 ali natančneje z 2.2; to pa vsled tega, ker za leže vsak funt tolašče tvojemu volu ali telci 2.2 krat več nego 1 funt škroba (šterke) ali sladkorja.

Ako sešteješ sedaj števila, ki zna-
hijo množino prebavljenih brezdušična-
h snovi in prebavljive tolsče v tvojih
krmilih (pomnožene seveda z 2,2) po-
tem imaš pred seboj celotno maso svo-
jih »ogljjenčevih vodonov«, kajti tudi
maščoba je ogljjenčev vodon, to se
pravi snov (ali material), ki pač
služi za ohranitev življenja ali menja-
vo snovi, za nastavljanje tolsče v te-
lesu in za proizvodnjo telesne moči, ne
igra pa naravnost vloge pri tvorbi me-
sa in mleka.

»Hvala Bogu! vendar je enkrat
konec računov!« vzklikneš zadovoljno
ter si oddahneš izvršivši dosedanje
delo.

Toda oprost, prijatelj, zdaj pride
nad naju šele glavno delo. Deliti men-
da še nisi pozabil, kar si se učil v 3.
in 4. letu v ljudski šoli. Deli torej vsi
množino ogljjenčevih vodonov s števi-
lom, ki znači vsoto beljakovin! Ako
gre stvarica petkrat, če je količink 5,
potem vsa čast tvoji krmi! Če pa dobiš
pri delitvi za količink število 6, 7, 8 ali
celo 9, 10, potem nekaj smrdi pri vas,
močno smrdi, in treba bo seči v žep in
dokupiti beljakovin.

Misliva si, da imaš na papirju pred
seboj pisanih 28.000 funtov ogljjenčevih
vodonov in 4.800 funtov beljakovin. Če
deliš 28.000 : 4.800 dobiš 6; beljaka je
premalo v krmi. Če hočeš krmiti pra-
vilno, t. j. z dobičkom, moraš imeti to-
liko beljakovin, kolikorkrat tiči 5 v
28.000, to je 5.600 funtov. Imaš 4.800 fun-
tov beljakovin, imeti bi jih pa moral
5.600, torej ti manjka ravno še 800 fun-
tov beljakovin. Če še te prikupiš, potem
pride na vsak funt beljakovin po pet
funtov ogljjenčevih vodonov; krmil boš
potem, kakor pravi graščinski oskrbnik
1 : 5 (ena proti pet) ali če hočeš: re-
dnilno razmerje v tvoji krmi bo
ena petinka.

Dokupiti moraš beljakovin, a to
poceni!

Kako pa se kupi poceni krmilo?

(Dalje.)

Za gospodarsko pomoč našim deželam.

Pri ministrskem predsedniku se je vršilo
14. in 15. marca posvetovanje glede nujnega
vprašanja poslanec Jarca in Fona, kako naj
se zagotovi pravočasno obdelovanje polja in
preskrba ljudstva z raznimi neobhodnimi po-
trebčinami. Posvetovanja so se udeležili za-
stopniki poljedelskega, vojnega, domobran-
skega in trgovskega ministristva ter višjega
armadnega poveljstva. Glavni uspehi posve-
tovanja so sledeči:

Obljubilo se je, da dobi Kranjska na raz-
polago krompir, ki je potreben za sajenje.
Število živine, ki jo mora oddati kranjska de-
žela v naslednjih treh mesecih, se je znatno
znižalo, kakor smo že poročali.

Vojstvo bo oddajalo vojaške oddelke
tonji vred na kmete. Prvotno se je zahteva-
lo, da kmet sam preskrbi moštvo in konja
urano; sedaj je vojno ministristvo določilo, da
prevzame vojaška uprava tudi prehrano konj
in moštva v bivšem vojnem ozemlju na Kranj-
skem. Težakom se dovoli večja množina ži-
vil; poskrbelo se bo, da okrajna glavarstva ne
bodo delala sitnosti glede vprašanja, kateri
kmetijski delavci se imajo smatrati za težake.
Za težke delavce veljajo lahko vsi kmetijski
delavci in dobe torej kvoto 300 g. Najmanj se
pa mora tretjini kmetijskih delavcev priznati
kvota za težke delavce. Ko torej hodijo kme-

tje po mlevske karte ali nakaznice za moko,
naj se ne pozabijo prijaviti kot težki delavci.

Posebna točka v razpravi je bila preskr-
ba kmetijskega prebivalstva z usnjem. Vlada
se odločno upira temu, da bi smeli kmetje sa-
mi dajati kože v stroj. Pač pa bo vojaštvo
dalo v najkrajšem času na razpolago zalogo
starih vojaških čevljev in tudi potrebno usnje,
da se popravijo. Oboje se bo razdelilo samo
med kmetisko prebivalstvo. Med kmete se
razdeli tudi stara konjska oprava. Pri razde-
litvi usnja, ki ga odstopi vojaštvo za potrebe
civilnega prebivalstva, se ne bodo upoštevali
le čevljarji po mestih, ampak se bo usnje
razdelilo naravnost med kmete potom kmet-
skih občin, in sicer v veliko večji meri kot
doslej. Vojaška oblast je oddala za civilno pre-
bivalstvo v zadnjih treh mesecih lanskega le-
ta nad 3.000.000 kg podplatov; upati je, da bo
mogoče razdeliti tako vsak mesec milijon kg
podplatov; gre samo za to, da pride to usnje
v prave roke.

Svinjskih kož sme dati vsak kmet v stroj
eno petino vseh kož, ki jih ima na razpolago;
ta petina pa ne sme nikdar presežati števila
petih kož.

Glede oprostitev vojaške službe opozar-
jamo na zadnje odredbe cesarjeve glede črno-
vojnikov leta 1867, 1868 in 1869. Zagotovilo
se je tudi, da se bodo do 1. 1875. rojeni kme-
tovalci oproščali za nedoločen čas, enako tu-
di za službo v fronti nesposobni vojniki letni-
kov 1876 do 1879 (iz izvidom B in C). Ako se
prosi dopust za vojaštvo, ki je na fronti, naj
se vloži prošnja pri glavarstvu, ki jo odpošlje
naravnost na dotični oddelek na fronti; tu do-
bi vojak lahko dopust do 6 tednov. Povprečno
10 odstotkov moštva kmetijskega stanu na
fronti naj bi bilo stalno na dopustu.

Glede pritožbe, da kmetisko prebivalstvo
ne dobi mesa niti za bolnike, je izjavil zastop-
nik centrale za promet z živino, da ne obstoji
v tem oziru nikakva odredba ministristva in da
bo dal stvar preiskati.

Ker je poslanec Fon izrazil dvom, da ne
dospe v Gorico vsa količina živil, ki je za Go-
riško nakazana, je izjavil načelnik urada za
prehrano, da je odredil, da gredo nakazila od
centrale naravnost na gospodarski urad za Go-
riško in da gredo istotako vagoni naravnost v
Gorico, ne da bi imel še kdo pravico, z njimi
razpolagati.

Nadalje je odredil, da se podasta na Go-
riško, in sicer tudi v oddaljene doline, dva
njejova odposlanca, da se prepričata, ali apro-
vizacija dobro funkcionira.

Za obnovitev Goriske je dalo vojaštvo na
razpolago šest in za aprovizacijo štiri tovorn-
e avtomobile; slednji se bodo rabili posebno
v goratem delu dežele.

Glede aprovizacije in preskrbe s semen-
skim krompirjem je podal ministrski predse-
dnik zaupna pojasnila, ki so na splošno zado-
voljiva.

Z ozirom na svoječasno interpelacijo oku-
piranemu ozemlju poslanca Fona, da treba od-
preliti mejo proti Italiji, je izjavil zastopnik
vrhovnega armadnega poveljstva, da se je te
dni izdal ukaz na poveljstvo soške armade, da
odpre mejo v svrhu aprovizacije v tolikem ob-
segu, kolikor so obstojali v mirnem času gos-
podarski stiki z italijanskim prebivalstvom,
tako n. pr. do Čedad.

Nov načrt preskrbe z žitom.

Profesor Sedlmayr iz visoke šole za po-
ljedelstvo na Dunaju je spisal posebno knji-
žico, v kateri priporoča, da bi državna oblast
dajatev žita drugače uredila, kakor dosedaj.
V naši državni polovici imamo približno 12
milijonov hektarov njiv obsejanih s krušnim
žitom. Ako pridelamo približno 10 kvintalov
na 1 ha, bi znašal ves pridelek na leto 120
milijonov kvintalov. Za vojaštvo bi bilo tre-
ba 10 milijonov kvintalov; za tiste, ki ne ob-
delujejo zemlje, bi zadostovalo 20 milijonov
kvintalov, za kmetovalce same 30 milijonov
kvintalov. Za smet bi se moralo prihraniti
približno 20 milijonov kvintalov. Ostalo bi 20
milijonov kvintalov za krmila in 20 milijonov
kvintalov za prosto porabo. Torej približno
30 milijonov kvintalov bi morali dati kmeto-
valci za vojaštvo, za delavstvo in za mešča-
nstvo. Ako bi dal vsak kmetovalec od enega

hektara obdelanega zemljišča 250 kg žita, bi
bil oproščen od nadaljnih dajatev za celo leto.
Ne bilo bi treba pridelkov ceniti, ne zalog
popisovati. Ako odda enkrat to, kar ima od-
dati, ga nihče več ne bode nadlegoval. Ako
bi imel kmetovalec še kaj žita oddati, ga bi
smel prodati po kateri ceni koli in komurkoli.

Z ovsem je obsejanih približno 2.800.000
hektarov. Ako bi se oddalo 200 kg od vsa-
kega hektara, bi dobila vojaška uprava prib-
ližno 5.600.000 kvintalov, kar bi popolnoma
zadostovalo.

Glede krompirja bi se tudi podobno ure-
dilo in kmetovalcu bi ne bilo treba biti v
skrb, če veliko pridelal, mu bode več vzel
Ravno radi tega, ker bi vedel, koliko mora
oddati, bi se potrudil, da dobro obdela svoje
njive. Kajti več, ko bode pridelal, več mu
bode ostalo na razpolago.

Vse to bi bilo lepo in dobro. Eno po-
manjkljivost ima ta načrt. V vseh avstrijskih
kronovinah smo navadno pridelali pred voj-
sko 16 milijonov kvintalov pšenice, 26 mi-
lijonov kvintalov rži, 12 milijonov kvintalov
ječmena in 4 milijone kvintalov koruze. Vse
to skupaj zneslo komaj polovico tega, kar je
profesor Sedlmayr naračunal. Zato smo že
pred vojso morali uvažati žito in moko z
Ogrskega, iz Amerike in iz Rusije. Leta 1913,
n. pr. smo samo z Ogrskega dobili 41/2 mi-
lijona kvintalov pšenice, 6 1/2 milijona kvin-
talov pšenične moke, 3 milijone kvintalov rži
in pol milijona kvintalov ržene moke. Sedaj
pa še veliko manj pridelamo, saj je polje
slabše pognojeno in tudi slabše obdelano.
Starčki, ženske in otroci pač ne morejo tako
delati, kakor krepki moške in mladeniči. Pro-
fesor Sedlmayr se tudi moti, če trdi, da bi se
lahko obsejalo 12 milijonov hektarov s kruš-
nim žitom. Leta 1913. je bilo obsejanih s pše-
nico 1.212.892 ha, z ržo 1.963.602 ha, z ječ-
menom 1.212.892 hektarov, s koruzo 283.586
hektarov, z ovsem 1.904.118 hektarov, s pro-
som 30.978 ha, z zmesjo 39.494 ha. Oves iz-
proso se pa niti ne štejeta h krušnemu žitu.
Torej moramo mesto 12 milijonov hektarov
šteti samo 6 milijonov hektarov. Mnogo njiv
pa niti obdelanih ni, zlasti sedaj v vojski ne.
Koliko njiv je uničenih vsled vojaških naprav!
Račun Sedlmayrjev torej ne bode obstal, če
še tako skrbno in dobro obdelamo zemljišče.
Morali bomo tudi še v prihodnje stradati
ako ne bomo dobivali žita ali pa moke iz
drugih krajev.

Vojno ministristvo je znižalo znatno šte-
vilo živine, katero mora dajati Kranjska za
vojaštvo. Določeno je bilo prvotno, da bode
morala dajati vsaki mesec 6900 glav živine.
Za mesec marec, april in maj bomo pa da-
jali samo po 1500 glav in še posebej 200 glav
za tržaško mesto. Jemala se bode tudi mala
živina, če bode imela le 120 kg teže. Glavno
zaslugo, da se je kontingent Kranjske za to-
liko znižal, ima državni poslanec Jarc.

Velikansko pitališče za prašiče. Dunajsko
mesto je napravilo pitališče. Dne 13. marca
so pripeljali na dunajski trg prvih 132 pitanih
prašičev, ki so tehtali od 100 do 135 kg. Pi-
tališče nameravajo razširiti, tako da bi na
leto opitali 15.000 prašičev. Potrebne stavbe
že delajo. Mesto si je že zagotovilo 3000 pra-
šičkov, katere bodo pričeli pitati. Koliko bo-
de stalo pitanje, to bomo šele videli.

Češka živnostenska banka je izkazala za
leto 1917. dobička 8.292.719 K. Delničarji do-
be dobička po 71/2 odstotka od svojega de-
leža.

Na Kranjskem primanjkuje 190 vagonov
semskega krompirja. Toliko ga je najbrže
zmrznilo radi nesmetnega pobiranja po
zimi.

Zvišanje cen klavne živine. C. kr. polje-
delsko ministristvo je naročilo »Deželnemu
mestu za vnovčevanje živine v Ljubljani«, da
sme klavno živino plačati 1 K za kilogram
žive teže pri vsaki kategoriji višje kot do-
sedaj, to pa le tistim rejcem, ki oddajo živino
»Kranjskemu deželnemu mestu za vnovčevanje
živine«, oziroma njega zaupnikom pristo-
volno. Če je treba vzeti žival potom prisilne
rekvizicije, plača se le dosedaj veljavna cena.
Pri živini določeni za civilni konzum po ob-
činah se bo pod zgoraj omenjenimi pogoji pla-
čevala tudi zgoraj omenjena višja cena. Meso

pa ostane pri sedanji ceni ter se cena mesu za civilno prebivalstvo ne zviša. Diferenco med sedanjo ceno in višjo ceno, katero bo rejec prejel, bo nakazalo finančno ministrstvo. Kranjskemu deželnemu mestu za vnovčevanje živine.

Hroščki. Po deželni postavi z dne 17. junija 1870 so občani dolžni hrošče, dokler letajo, od svojega sadnega drevja, potem od drevja ob gozdnih robih v slučajih, kjer je tega treba zaradi bližine, vsak dan, zlasti ob jutranjih urah, otresti in pokončavati ali obračati kmetijstvu v korist. Na polju se morajo črvi (podjedi, ogrci) pri oranju ali kopanju zemlje precej za plugom, motiko ali lopato pobirati in takoj pokončati. Županstvo more tiste, ki te dolžnosti zanemarjajo, kaznovati z denarno globo ali z zaporom.

Nove ravnalne cene za železje. Določile so se ravnalne cene za železje v palicah 53 K za 100 kg, za železno pločevino 58 K, za obroče 100 K. Te cene veljajo samo za železne tovarne. Prodajalci smejo na drobn prodajati za 12 do 15 K dražje pri 100 kg.

Cinkaste, pocinčene in pocinkane železne pločevine obrtniki na Kranjskem že po večini ne morejo več dobiti, ker tega blaga splošno primanjkuje. Da se jim preskrbi tega materiala vsaj za najnujnejšo potrebo, pozvija Zavod za pospeševanje obrti vse klenarje, strešne krovce in obrtnike, ki podelavajo navedeno pločevino, da priglasijo in sicer vsako vrsto posebej, ki jo rabijo na četrt leta. Zavod za pospeševanje obrti bo potem preskrbel potrebno pločevino vseh treh vrst in skrbel, da jo bodo vsi priglasilci dobili v takih množinah, kakor bo odpadla na vsakega priglasilca in po originalnih cenah. Na prilogo po 31. marcu se sploh ne bo več oziralo in tudi ne odgovarjalo na ev. prošnje.

Brezobzirnost.

Nedavno sem bral sledečo zgodbo:

V elegantnem vozu vlaka, ki je drvil preko ravnine, so bili potniki zbrani ravno pri kosilu. Vmes je bil tudi zamišljen mož. V naročju je držal otroka, ki je neprestano jokal. Seveda ni bil otročji jok navzočim všeč. Kmalu so začeli moža nestrno pogledavati in zaslišalo se je godrnjanje, ki je postajalo vedno večje. Tu pa se vzdigne postarna gospa in se zadere nad možem, rekoč: »Tak nesite vendar tega otroka materi. Saj vidite, da ob tem vpitju ni mogoče obstati.« Mož pa ji mirno odvrne: »Gospa! Jako rad bi vam ustrejel, a žal — ne morem. Kajti mati tega otroka leži mrtva v sosednjem vozu. Peljemo je na njen dom, da jo ondi pokopljemo.«

Ob teh besedah moževih pa nastane nenekrat med potniki drugačno razpoloženje. Prevzame jih sočutje, pomilujejo moža, ki je bil mož mrtve žene in oče nadležnega otroka in slednjemu je žal, da je kazal tako nestrpnost, tako brezobzirnost.

Toda, cenjeni čitatelji, ali nismo tem brezobzirnim popotnikom večkrat podobni tudi mi, podobni zlasti sedaj v vojskinelem času? — Le pojdi katerikoli na vlakodvor, kjer ljudje izstopajo in vstopajo na kolodv. O koliko nestrpnosti in brezobzirnosti je med njimi. Kako vse hiti, tišči, se gnete in drena. Vsak vidi le sebe. Kaj ti mar težko obložen vojak, če ga suješ, kaj mar otrok, če ga prekušneš, kaj mar slabotna ženska, če jo s silo odrineš? — Le opazuj ljudi, kako so brezobzirni v svojih obljubah! S tem in onim se pogodiš, da dobiš ta in ta dan klaje, obleke, gnojil, živin, prodje itd. Ko pa prideš iskat, pa ti pove, da je prodal in posodil drugemu, ki je dražje plačal. Tako je šla brez ozira nate dana beseda po vodi. — Le poslušaj ljudi, kako so brezobzirni v svojih prošnjah, večkrat pa še bolj brezobzirni tisti, ki prošnje odbijajo! Le stopiti ti je treba v kak aprovizacijski urad, kjer se dele živila, dajejo podpore, nakazujejo gnojila, odrajujejo potni listi. O kako se psujejo in preklinjajo uradniki in ljudje in dostikrat edino zato, ker ne prihajajo ne eni, ne drugi ob pravem času. Kako pogosto se sliši: »Go-

ljufajo, poneverjajo, krivico in škodo mi delajo,« pa vendar dostikrat ni mogoče ne goljufati, ne dati. Stopiti ti je pa tudi treba na deželo v kmetško hišo, kjer gospodar in gospodinja odganjata dostikrat z vso brezobzirnostjo reveže, češ: »Na, da se mi nikoli več ne prikažeš!«

Da, »boj za obstanek«, ki ga slednji čuti izmed nas, nas je naredil topi in brezčutne za pravice drugih. Le preradi gledamo nase, mesto da bi vsaj včasih tudi sebe vprašali rekoč: »Kaj sem pa jaz dolžan bližnjemu? S čim mu morem postreči? Kaj naj storim, da se bolje razumeva? Kakšno veselje bi mu mogel napraviti? Vmisliti se moramo torej v razmere in položaj svojega bližnjega. Če gre za poravnavo sovraštva, vselej moram biti pripravljen reči: Tudi jaz sem grešil. Če gre za moje zadoščenje, vselej moram biti pripravljen, dati tudi bližnjemu dolžno spoštovanje. Če gre za moje pravice, vselej jih moram priznati tudi bližnjemu.

Seveda je včasih potreba, da smo tudi brezobzirni. To pa samo takrat, kadar nas k temu sili urejena ljubezen do bližnjega, ne pa užaljeno samoljubje. In take prave obzirnosti bi morali učiti že otroke. Že otrok naj bo obziren do drugih v govorjenju, v igranju, v šalahu, v smejanju. Le od tod bo zopet prišlo med ljudi medsebojno zaupanje in umevanje in to bo potem tudi podlaga pravega svetovnemu miru.

S. S.

Iz spomina na dr. Kreka.

(V »Dom in Svetu« napisal Ivan Dolenc.)
Odlomki.

(Dalje.)

Po maturi l. 1904. je obiskala družba dijakov — večinoma bodočih Daničarjev — doktorja na Prtovcu. Sedel je v lepo očejeni lični Mežnarjevi hiši pri peči v novih irhastih hlačah, v preprosti srajci z mehkim ovratnikom in v kratkem suknjiču. Kolarja ni nosil. »Mislim, da ga ne bom rabil, dokler ne grem v dolino.« Predstavil se mu nisem in tudi ni bilo treba. Doktor je konstatiral na prvi pogled, da sem »selške sorte« in »Mlinarjeve Zlahte«. Tudi moja rojstna vas mu je bila znana, ker je poznal pred mnogimi leti umrlega starega Primoža iz Sopotnice, ki je po Ratitovcu pasel ovce. Tako me je sprejel v družbo kot človeka, ki po zemljepisni legi in po zgodovini spada k njemu. Meni, zrastlemu v ozkih razmerah malega mesta, je bil ta sprejem precej nenavaden, a čut začudenosti ni utegnil priti do veljave, ker se je moral na mah umakniti lagodni udobnosti, ki je prevzela slehernega v družbi. Doktor je bil prehlajen in mučil ga je revmatizem. Vendar mu to ni kratilo dobre volje. Santal je še isti dan s svojimi fanti na Ratitovec in jim preskrbel prenočišče v pastirski koči. Sam je šel — pozno zvečer seveda — nazaj k Mežnarju. Spremil sem ga in razgovor je nanesel tudi na predmet, o katerem sem bil prepričan, da mu bo tuj. Pripovedoval sem mu o kmetu pesniku iz Sopotnice, ki je v siromašni koči ob trdem kruhu ali pa brez njega živel globoko notranje življenje in si lajšal pezo trpljenja s pesnikovanjem kot samouk. Nekaj njegovih pesmi je bilo objavljenih, n. pr. v »Danici« pod Jeranovim uredništvom. In glej! Doktor je poznal tudi tega moža; pred

mnogimi leti se je oglasil pri njem v Ljubljani. Njegova slika o takrat že pet let pokojnem starčku je bila tako popolna, da sem videl, da se je bil zamislil v nenavadnega obiskovalca kot v dragega brata.

Med pogovorom se je stemnilo in dež, ki se je bil naznanil že popoldne s krepkim pršenjem, se je povrnil v obliki plohe. Ubogi doktor, ki ni nosil celo življenje dežnika — kakor tudi ure ne — je prekladal s težavo svoje revmatične ude po kameniti stezi, a zraven venomer govoril in opozarjal, kdaj pride na poti skala, kdaj luža, kdaj bova doma. Iz njegovih ust ni prišla beseda žala. Biti junak, to je bila temeljna poteza njegovega značaja.

Solčno jutro je sledilo viharji noči in doktor je bil kljub bolezni razkošno razpoložen. Obiskala sta ga dva prijatelja župnika iz sosesčine in pridno je otepaval koruzne žgance, da odrine prej na Ratitovec. En župnik je bil po naravi bolj tih; doktor ga je imel rad, svojega rojaka in sošolca. Majhna pavza. Nakrat zavpije doktor: »Tone nikari no tako ne vpilj! Kdo te bo pa poslušal?!«

Kmalu jo je mahal, kopajoč se v znoju, zopet po strmi poti na goro, si utrgal šopek ruševja, zataknil za trak gorski nagelj, ubral ob poti jagodo rdečko, gledal divje kozle, ki so se podili po pobočju gore, pravil, kod raste planika. Družba je dospela do male ravnine, kjer preneha gozd in se prične pravi gorski svet: zelena dolina, obdana s strmimi, deloma skalnatimi bregovi. In doktor je zapel svojo pesmico:

»Le imejte krasne svoje
vi doline in vrte!
Dajte mi planine moje,
dajte moje mi gore!«

Rad je zapel tudi pesem prtovskih deklet:

»Pa je krota premajhen,
pa je krota premlad;
ne za res, ne za špas
ne bo hodil k men' v vas.«

In potem fantovsko nagajivko:

»Celo noč se j' jokala,
k' je pušljc ravrala;
pa le to j' je b'lo žal,
k' je tri groše koštal.«

Pri vsaki pesmi je pevec ponovil zadnji dve vrstici z vsemi registri svojega grla in pribil neomajnost svojega stališča.

V meni pa se je rodila ta dan želja, opazovati izrednega moža in učiti se od njega ob vsaki priliki, ki se mi ponudi. In on je bil učitelj, ki se ni izžepal, ker je bogatil Krezove zaklade duha z neprestano tekočimi, kritično presojevanimi prispevki iz virov življenja, vede, umetnosti in domovine misli — srca.

(Dalje.)

S. S.

Zdravstvo.

Nahod. (Izid.) Nahod spada v vrsto hkih bolezni. Sicer je nerodno, imeti zaprt nos, vedno in vedno se vsekavati in brisati, toda vse te neprijetnosti vsakdo prenese z neko lahkoto, ker trajajo samo nekaj dni, kvečemu en teden. A kljub temu nahod ni brez nevarnosti. Nahod namreč silno rad zastara. Ako se le prepočisto prehladimo, ako smo predolgo v prahu i. t. d., ostane nahod po cele mesece in navadno niti ne ozdravi brez zdravniške pomoči. Pri zastaranem nahodu je pa še bolj usodopolno to, da se nosna koža začne nenavadno debeliti ali pa začne razpadati, gniti. V prvem slučaju se nosna duplina silno zoži, posledica tega je težko dihanje, nosljanje pri govorjenju in skoro veden glavobol. V drugem slučaju, v katerem nosna sluznica začne razpadati in gniti, pa prihaja iz nosu neznošen smrad, ki je v nadlego bolniku, še bolj pa njegovim soljudem. Po teh dejstvih mora biti pač vsak prepričan, da tudi za nahod ne smemo biti brezbržni.

(Zdravljenje.) Prvo pravilo, ki velja za vsako bolezen, je: Varuj se, da se nahoda sploh ne nalezeh. Varovati se moramo tedaj vseh onih reči, o katerih smo že rekli, da povzročajo nahod, n. pr. prepih, premočenje, oster prah i. t. d. — Če nas je pa nahod enkrat ujel, potem moramo zopet paziti, seveda kolikor nam dopušča vsakdanje delo, da čimprej odstranimo vzrok, ki je kriv nahoda. Predvsem se moramo tedaj gorko oblačiti; če je mrzlo, mokro vreme, je dobro, da ostanemo v zaprtem prostoru; če je pritisnila mrzlica, se ne smemo sramovati niti postelje ali gorkega zapečka. Kot zdravilo proti nahodu je najboljša, da se temeljito prepotimo po vsem životu. Najbolj doseže ta namen kopelj s sopro ali pa z vrotim zrakom. Toda najbolj priprosto način, da se prepotimo, je pa ta, da pijemo veliko kolikor mogoče vročega čaja, in se začno močno zavijemo v postelji. Čaj je vsak dober, bodisi lipov, ali meden, ali limonin, samo da je vroč in da ga veliko popijemo. Ko smo se enkrat prepotili, se moramo seveda preobleči, da se vsled mokrote zopet ne prehladimo. — Drugače pri nahodu ni treba nobenih drugih zdravil, razen če je nahod silno hud. Če je nos vsled vročine preveč suh, tako da čutiš neprijetno suhoto in ščegotanje, je dobro, vdihavati v nos gorko sopro. Bolnik drži pred nosom skledico s krompirjem, čez glavo pa ogreje velik prt, tako da ne more sopara drugam kot v nos. Za slučaj, da je nos pri nahodu preveč otečen, duha jo takozvani formar, ki se dobi v lekarnah. Komur dela to velike težave, da mu preveč teče iz nosa, svetujejo stolčen cukur, ki se mora nosljati kakor tobak vsako četrto uro. Isto moč ima tudi nosljanje čebelinega soka, ki je pomešan z vodo, ali pa duhanje žgane kave.

Glede zastaranega nahoda smo že omenili, da nikdar ne ozdravi sam od sebe. V tem slučaju moramo vedno iskati zdravnika. Najboljše je seveda, da gremo k takemu zdravniku, ki je za nosne bolezni še posebej izučen, kateremu pravimo, da je specialista za nosne, ušesne in vratne bolezni. Pri tem si dobro zapomnimo: čimprej gremo k zdravniku, tem bolj gotovo in tem hitreje in s tem manjšimi stroški smemo upati, da ozdravimo od neprijetne bolezni.

Listek

Izgubljeni sin.

Povest. Spisal Erik Friesen. Prevel ***.

(Dalje.)

»Blodnja,« prihaja z Editinih usten. Toda prekine. Vsede se poleg sestre na klopi in položi roko na njeni ram. »Pridi, ljuba Magda,« prosil nežno, kolikor dopušta njen krepki, nekoliko rezki glas. »Bodi vendar pametna!«

»Ali nisem pametna, Edita?«
Ta ganljivo priprosti glas seže Editi do srca. Nežno pogladi Magdalenini nežni roki, ki lahko sklenjeni počivata na prsih.

»Ali nočeš zaupati, Magda?«
»Nimam ničesar zaupati, Edita!«
»Pa se saj razgovorila!«
»Nimam nič, o čemer bi se s teboj razgovorila, ljuba moja.«

»Ne gre več tako naprej, Magda!«
Sedaj odpre Magdalena oči.

»Zakaj ne?« vprašuje nežno, četudi zveni iz njenega glasu neko vznemirjenje. »Vedno sem Rolfa ljubila; ljubim ga še sedaj. On je del mojega življenja. Najini duši spadata skupaj. Nikdar nisem prenehala, zaupati mu. Če je kdaj v življenju grešil — zakaj bi mu zato odtegnila svoje srce? Kdo izmed nas je brez greha!... O, Edita — glas ji postaja tonlejši, navdušenejši — on je umetnik po božji volji! Še nikoli nisem slišala take godbe! Oči ji otemne od razburjenja.

Edita zmaje z glavo ter zre v te čudovito svetle oči. Sama krepka in razumna skuša sestro speljati s sanjarskih višav navdušenja v navadno vsakdanjost.

»Pojdi, Magda!« pretrga kar naenkrat.

»Čaj bo mraz!«

Magdalena se nekoliko stresne. Lahen smehljaj ji prišega na ustne. »Tako, ljuba Edita!«

Roko v roki gresta obe deklici proti hiši. Preden vstopita, Edita za trenutek obstoji. »Poglej me, Magda! Si-li res tako srečna, kakor izgledaš, moja zlata?«

»Neizrečeno srečna!«

Robert Harrison sedi v svoji sobi na usnjatem stolu in premišljuje... Visok, suh mož je, okoli šestdesetih let, dobrosrčen, miren v vseh svojih kretnjah in zelo priljubljen pri vseh, ki ga poznajo. Njegove misli plavajo daleč nazaj... Spominja se časa, ko je le z nevoljo, silno nerad privolil v zaroko svoje najstarejše hčerke. Bila je njegova ljubljanka, rad bi si jo bil pridržal sebi.

Ko je pa videl, da Magdalena življenska sreča zavisi od te zaroke, se ni več ustavljal. Tako je postala nevesta Rolf Durbana, štirinajst dni prej, kakor ga je njegov oče poslal v Damask, da bi tam v zvezi z Davidom Palmer ustanovil bančno podjetje. »Samo dve leti, Rolf!« je rekel stari Durban tolažeč. »Potem se vrneš in se poročiš s svojo Magdaleno. Premoženje tvoje rajne matere ti je itak na razpolago!« Iz dveh let so nastala tri. Nasledel je menil Edvard Durban, da je sloves njegove filijalke v Damasku zadosti utrjen, pa je sina poklical domov. Dan prihoda sinovega in ženinevega je bil določen... Dosedaj so se Robert Harrisonove misli mirno predle... Pa potem... potem... Obriše si pot s čela, ko premišljuje naprej... oni večer pa je namesto pričakovanega ženina došlo pismo — pismo, ki ga je pisal David Palmer, Rolfov družabnik — v katerem je Rolf pisal z lastno roko nekaj vrstic, v katerih razveljavlja svojo zaroko in dostavlja kratko, da se je pred nekaj dnevi v Damasku poročil z drugo deklico.

Za Magdaleno je bila ta odpoved kakor strela z jasnega neba. Toda nikomur ni tožila o groznih duševnih mukah, ki jih je pretrpela; pa njen obraz je postajal od dne do dne bledejši. Cela njena narava se je izpremenila, postajala je vedno resnejša in resnejša. Oče jo je vzel seboj na potovanje, da bi pozabila na nezvestega...

Je-li pozabila? Nič ne ve! Ko se je vrnila s potovanja, se je posvetila Magdalena vodstvu obširnega gospodinjstva. Bila je krotka, ljubezna, prijazna kakor vselej; le neki dih otožnosti je obdajal njeno deviško postavu ter jo je delal še prikupljivejšo.

Snubecv ni manjkalo. Toda za nobene ga se ni menila, za nobene ga zanimala. Tako so tekli dnevi na Harrisonovi pristavi — mirno, enakomerno, brezpomembno.

Pa kar je počela v mirno hišo novica, ki je učinkovala na vse, kakor grom z jasnega neba. Viola, druga hčerka, je bivala v New-Yorku na obisku pri svoji prijateljici izza penzionata. Nekdo dospe od nje obširno pismo, v katerem poroča, da jo čaka čisto nov, redek užitek. V devetem okraju, najelegantnejšem

delu Newyorka, je neki umetnik na lastne stroške zgradil velikansko koncertno dvorano z orjaškimi orglami. V tej dvorani bo vsako sredo in nedeljo zvečer igral na orgle skladbe verske vsebine. Vsakemu bo dovoljen vstop brez vstopnega listka, brez priporočila. Po moči godbe bo vplival blažeče na ljudstvo, ga dvigal z zemeljskih nižav v višje ozračje. Če bo treba, bo tuintam spregovoril par besed v pojasnjevanje, glavna stvar pa bodo orgle.

Robert Harrison je zmajal z glavo, ko je bral pismo. Tudi praktična Edita je rekla, da je vse skupaj le prevara. Kljub temu so pričakovali vsi prihodnjega pisma z neko napečnostjo. Prišlo je — pa je bilo čudno kratko. Orgelskega koncerta se omenila ni. Kar je nekaj dni potem, skoraj teden dni prej, kakor so pričakovali, — prišla sama domov... Čisto nepričakovano je z zardeli lici in z neko njen nenavadno naglico planila v sobo, kjer je bila ravno družina zbrana pri obedu. Vsi so se čudili nad nieno izredno vznemirjenostjo ter so jo nestrno popraševali zaradi nenadne vrnitve. Toda rekla je, da se ji je potožilo po domu; videlo se ji je, da le s težavo ostaja mirna pri obedu, ki se ga je udeležila.

Slednjič je Jim, mali črni služabnik, postregel s sadjem in črno kavo — in nekaj minut pozneje se je družina razšla. Vsa nemirna je čakala Viola trenutka, da bi razkrila svoje srce Editi. Kakor v olajšavo jo je kmalu slednja vprašala: »Tedi, Viola! Kako je s onim umetnikom na orgle? Menda ni bilo nič! Ali kali?«

»Pač, pač. In veš li, kdo je oni umetnik? Rolf Durban! V Magdalenini navzočnosti tega nisem hotela povedati.«

Edita je postala zelo resna. »Se li ne motiš, Viola?«

»Prav gotovo ne. Ko sem z Anico Milner vstopila v koncertno dvorano, kjer bi imela prvi nastopiti, je bila dvorana nabit polna. Z Anico sem se postavila k nekemu stebri. Nenadoma se je zgibalo občinstvo. Visoka, suha moška postava se je prikazala za orglami. Zdelo se mi je, da sam. Li ni to Rolf Durban? Človek, ki je golufal našo Magdaleno? Da, gotovo, on je!... Hotela sem bežati, da bi ne poslušala igranja nezvesteža, ki je tako hudoben, tako neznan hudoben. Kar zadone glasovi po dvorani! Edita, kaj takega se nisem slišala v življenju! Fantaziral je na orgle, vpletal vmes melodije iz koral in cerkvenih pesmi... Bila sem kakor očarana ter sem — poslušala. Mož za orglami mi ni bil nič drugega, kakor le umetnik. Kakor meni, se je godilo tudi drugim. Komaj so si ljudje upali sopiti. Ko je končal, so bili ljudje nekaj časa mirni kakor začarani. Potem so začeli najoreje šepetati, potem na glas prijetivati... potem se je začelo ploskanje, kakor bi bučal grom, mnogi so ihteli. In zopet je igral, igral drugič, tretjič in četrth, med posamezne točke je vpletal nekatere pojasnevalne besede. Ne vem, kaj je povedal; pa po glasu sem ga še bolj spoznala. Ko smo zapuščali dvorano, sem brez potrebe vprašala še vratarja. Da, Edita, on je — Rolf Durban!«

Vsa utrujena je Viola prenehala. Njene velike, modre oči so zrlle skrbno pričakujoče na sestro.

»Nobene besede ne govori o tem z Magdaleno!« ji urno zakliče Edita v uho. »Čeprav še ne morem verjeti, bom govorila z očetom!«

Robert Harrison se je zelo prestrašil ob tej nenadni govorici o Rolfovi vrnitvi. Strogo je prepovedal Editi in Violi, Magdalenini kaj o tem omeniti ali Rozi kaj črhiti. Pa nekaj dni potem je zjutraj stopila Magdalena v knjižnico svojega očeta. V rokah je držala časopis »Tribuna«. Bila je zelo bleda, še bledejša kakor po navadi; drugače je bila čisto mirna.

»Beri, oče!« S prstom je kazala neko mesto v časopisu; »Rolf je zopet v New-Yorku!«

Oče se je prestrašil. Navidezno mirno in ravnodušno prebere članek, ki je navdušeno ocenjeval prvi koncert orglarskega umetnika Rolf Durbana.

»Zakaj bi to ne bil kak drug Rolf Dur-

ban? je vprašal s prisiljenim nasmehom. »To ime ni redko!«

»Ne, oče, on je — moj Rolf — moje srce mi to pravi!«

Naslednje dni Magdalena ni nič govorila o Rolfu. Naslednjo sredo pa je kar nenadoma rekla očetu, da se hoče peljati v New York, da se prepriča, če je umešnik Rolf Durban — njen prejšnji zaročenec. Robert Harrison je že odprl ustnice — da bi izrekel grajo; toda pogled na Magdaleno mirno-srečno obličje mu zapre usta. Vpregli so voz in Magdalena se je peljala skozi pristavina vrata — zadaj je sedel služabnik...

(Dalej.)

Na pomoč materam in dojenčkom!

Po vseh velikih mestih so imeli že pred vojsko razne ustanove in zavode za dojenčke: oskrbovalnice, »jaslice«, varovališča in podobno, kar so tekom vojske še izpopolnili. Pri nas doslej nismo imeli nič, prav nič. Zadnji čas pa se je v okrilju društva »Dobrodelnost« v Ljubljani ustanovil »Odbor za skrbstvo mater in dojenčkov«.

Namen tega odbora je, posvečati materam in dojenčkom vsestransko skrb. V to svrhu bo prirejal pouk za matere, preskrboval doječim materam po možnosti živila, dojenčkom, katerih lastne matere ne morejo dojeti, pa mleko; ubožnim materam bo preskrboval plenice in v slučaja bolezni njim in njihovim dojenčkom brezplačno zdravniško pomoč in zdravila. Sčasoma namerava ustanoviti »jaslice«, kjer se bodo sprejemali v varstvo dojenčki revnih mater. Takoj pa bo otvoril oskrbovalnico, kjer se bodo matere z dojenčki oglašale enkrat na teden in dobivale nasvete in potrebno pomoč. Oskrbovalnica bo v Alojzijevešču v Ljubljani, Poljanska cesta št. 4. Ob sebi se ume, da je ta dobrodelna ustanova namenjena vsem potrebnim našim materam, brez razlike političnega mišljenja.

Podobni odbori se bodo po potrebi ustanovili tudi po drugih krajih.

Velika, važna in v sedanjih časih posebno težka je naloga, ki si jo je stavil odbor, in izvršiti jo bo mogel le s pomočjo vsega ljudstva. Žurimo se, da v bodočnosti popravimo, kar smo v minulosti zamudili. V prvi vrsti se obračamo na dobra srca naših mater in deklet širom domovine, da nam priskočijo na pomoč s plenjavami in otroškimi ali kakršnimkoli drugim obrabljenim perilom, še rajši seveda z novim blagom (platnom, kotenino, barhentom, plahtami itd.), iz katerega se bodo sešile plenice, srajčice, rjuhice, odejice itd. Marsikatera mati hrani morda kot drag spomin na svoje otroke plenice, povoje, jopice in drugo. Kako bi mogla ta spomin lepše ovenčati nego s tem, da vse to podari za revne matere oziroma dojenčke.

Kakor smo gori omenili, bo odbor revnim doječim materam dajal po možnosti tudi živila. Rojaki, darujte nam jih za nje! Vemo, da sami nimate veliko, a dobre duše si bodo radi pritržale malenkost v tako dober namen. Hvaležno sprejema-

mo vsakršna živila, posebno tudi posušeno ali vkuhanu sadje.

Dobrodošle so nam tudi steklenice za mleko.

Nujno potrebujemo denarnih prispevkov in se toplo priporočamo za nje vsem Slovencem in Slovenkam. Vsak naj se udeleži našega dela, kakor najlažje more.

Velevažno je vprašanje o preskrbi mleka za dojenčke. V tem oziru je podpisani odbor stopil v dogovor z »Mlekarsko zvezo«, ki je izjavila, da je pripravljena, sprejemati in oddajati mleko v gornji namen. Sedaj je na naših kmetskih gospodinjah, da pokažejo svojo socialno zavednost, svoje materinsko srce in proti veljavni ceni oddajejo »Mlekarski zvezi« v Ljubljani kolikor največ mleka za dojenčke. Vemo, kakšne težave so sedaj s krmo, z živino, toda vendar trdno upamo, da se bo našim kmetskim gospodinjam vendar le posrečilo, oddati vsak dan kak liter mleka za dojenčke, saj zna dobra gospodinja in usmiljena mati delati čudeže. Slovenske kmetke žene, ne osramotite našega zaupanja v vas! Zbiranje mleka organizira po deželi »Mlekarska zveza«.

Denarni darovi, perilo in živila naj se pošiljajo na naslov: Odbor za skrbstvo mater in dojenčkov v Ljubljani, pisarna »Dobrodelnost«, Alojzijeveška na Poljanski cesti št. 4.

Odbor za skrbstvo mater in dojenčkov.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6

(tik za frančiškansko cerkveno)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kaknega odbitka.

Kradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Za naše gospodinje.

Kisljica, ki raste po obcestnih zidovih, je prav zdrava jed, zato otrokom tako zelo diši. Kisljica se rači lahko za napravo omake in drugih jedi. Jako okusna je.

Kisljica juha: Dve pesti prebrane in oprane kisljice razsekaj in pari na trohi masti; ko je dosti mehko, napraši z moko in zalij. Ko je zmes prevrela, jo vliješ lahko na črn kruh. Ako hočeš skuhati boljšo juho, jo pretlači skozi sito, osladi in prideni malo dišav. Z jajcem bo prav gosta in redilna. Uživa se lahko tudi mrzla.

Krompir s kisljico. Kisljico operi; oprži na masti malo čebule in moke, deni kisljico vanjo in mešaj, dokler se ne razkuha. Nato priloži surovega krompirja, zalij toliko, da bo krompir pokrit, posoli, popo-

praj in skuhaj. Ako hočeš, primešaj, preden daš na mizo, še dve žlici kislega mleka.

Trsna grizlica. Gosenica, ki obgrizuje korenine, pridele zvečer na veje. Pojdi ponoči z lučjo, podstavi odprti dežnik in otresi trto; gosenice bodo popadale v odprti dežnik; dežnik zapri in otresi nad ognjem. Vsak zvit list oberi s trsja in poberi pod trsjem; vsak zaprek, vsako golazen pokončaj v ognju. To nabiranje in pobiranje izvršujejo lahko majhni otroci.

Uši po listju in cvetlicah. V krop (tri litre) deni dve pesti posušenega orehovega listja. Ko se je ohladilo, poskropi ušive rastline. Lahko danes namesto listja tudi orehovit ježic. — Dobro je škropiti ušive rastline s solno raztopino. Pest soli vrzi v dva litra vode. Tudi škropljenje s tobakovo vodo pomaga. Na dva litra vode namoči dve pesti navadnega tobaka okrog dve uri. — Jako lepo se polove uši, razna golazen, mušice, tudi gosenice, če jim nastaviš malo piva, ali žličko medu v podolgovatih steklenih posodah s širšim grlom. Vabe je treba samo toliko, da pokrije dno; pivo in med sta lahko najslabše vrste. Posodo priveži na veji tako, da visi poševno. Pivo se hitro skisa in njegov vonj privabi polno različnega mrčesa. Steklenico zakoplješ tudi lahko v prst, tako da bo gledal komaj vrat vun. Ako je le količjak sladkega v nji, bo kmalu polna mravelj, strigalic, polžev in hroščev.

SKRIVALNICA.

Kaj pa čakata, hajduka?
Al' trgovca, ki prihaja?
Pa dobiti ga bo muka,
Pot ni varna, skrivno hodi.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 20. marca: 33, 18, 71, 29, 5.

Dunaj, 23. marca: 62, 37, 24, 45, 16.

Ranjeni udje so proti bolečinam in prehlajenju posebno občutljivi. Zato je potrebno že za pomirjenje imeti pri hiši zanesljivo, bolečine tolažeče sredstvo. To je prav lahko mogoče, ker dobimo Fellerjevega staropreizkušnega, bolečine tolažečega rastlinskega esenčnega fluida z zn. »Elzafluid« 12 steklenic kamorkoli franco že za 14 K 32 v. To dobro domače zdravilo služi izbornu v pre mnogih slučajih proti vsakovrstnim bolečinam in za negovanje telesa. Njegov dobrodejni učinek so preizkusili številni zdravniki in ga javno potrdili. Tudi je dokazano razgrnjenih več nego 100.000 zahvalnih pism. »Elzafluid« se naroči edino pristen od lekararja E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 16 (Hrvaško). Kdor trpi na težkočah prebave, lahko tudi obenem

Baroči Fellerjeve prebavo pospešujoče, voljno odvajalne rabarbarske kroglice z zn. »Elzakroglice«. Škatle stane franko samo 7 K 37 v., 12 steklenic franko 13 K 47 v. Na izvrstnem glasu pa stoji tudi mi drugi »Elzapreparati« in bi radi tu še opozorili na izborni sredstvo proti kurjim očesom: Fellerjev turistovski obliž z zn. »Elza« v kartonih po 1 K in 2 K. Proti migreni hvalijo Fellerjevo mentolsko stoglo z zn. »Elza«, karton 1 krono. (b)

Barboreja
v glavnih stranski
posel z najimi stare
prekuženimi
valitnicami
dobavi vankemu go-
spodinstvu ceno
meso in jajca
v 7-8 tednih poročnine
za zakol.
Zobovite veliki ca-
nik črna knjiga št. 64.
proti vposlatvi 1 krene
v znamkah.
Nickerl & Co G. m. b. H.
specialno podjetje za
rationalno kurierstvo in
malih živali.
Mr. V. S. pri Dunaju

Ženske lase
rezane in mešane ku-
puje v vsaki množini
po najvišji ceni
Matija Podkrajšek
Ljubeč, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 32.

**Kuverte s firmo,
pisma,
račune itd.**
izvršuje natančno
po naročilu
Katoliška
tiskarna
v Ljubljani.

ISČE SE mesarski pomočnik

ki bi sam vodil vse, pod zelo ugodnimi pogoji.
Naslov pove upravništvo pod števil. 994.

Ročne mline za drobljenje
najboljše konstrukcije, dobavlja takoj najceneje po
pošti E. WOLFSOHN, DUNAJ II.,
Obermüllnerstraße 17. Zastopniki se iščejo.

Odvetnik
Dr. Stanko Lapajne
vljudno naznanja, da je pre-
mestil svojo pisarno z Dunaja
979 V KRŠKO NA DOLENJSKEM.

Pege - ogrci.

Za odstranitev peg (ogrcv) se rabijo najrazlič-
nejša sredstva. Vsa ta temelje na istem načelu, da
treba pege z dotičnim sredstvom obeliti. Ta način
zdravljenja je pa napačen. Ako hočete odstraniti
pege (ogrcv), ne zadošča, da se samo obelijo, ker se
iste po porabi zadevnega sredstva vnovič prikažejo.
Treba jih je torej docela uničiti. Popolna odstrani-
tev ogrcv, peg, zaidalcev je mogoča edino le s
tako zvano »Santo-Creme«. Obraz se s to kremo
vsak dan namaže in nato izpere s Santo-praškom.
Pege (ogrcv) se s to senzacijsko kremo popolnoma
odstranijo v kratkem času in pokaže se lepa belo-
rdeča polt. Ta krema je pripravljena po navodilu
vseučilišč, profesorja dr. Hagerja, zakon. znanj. in
je danes edino znanstveno učinkujoče sredstvo in
popolnoma neškodljivo. Ena škatla zadošča popolno-
ma. Cena 5 K, po pošti franko 75 v. Vsihi
kremi je priloženo porabno navodilo in ena vrečka
praška zastoj. — Pošiljka navadna.

Dobiva se proti vposlatvi zneska v znamkah, po
948 nakaznici ali tudi po povzetju.

J. KUKLA, PRAGA, PERLGASSE 71.

Črno brinje

lepe, čiste in zdrave kakovosti se dobi pri (vrh)
J. KNEZ V LJUBLJANI,
953 Marije Terezije cesta št. 3.

Kislo vodo „Silva vrelec“ in vino

razpošilja

A. OSET, pošta Guštanj, Koroško.
Kupim steklenice vseh vrst in zamaške,
stare in nove. 872

Gospodje, ki so uvedeni v industrijskih kro-
gih, pri kmetijskih društvih ter
poljedelcih, dobé dobro plačano
zastopstvo zelo fabeljenih konzumskih predmetov.
Ponudbe na kemično tovarno HUGON POLLAK,
KRALJ. VINOGRADI, Jungmannova cesta št. 33;
tovarniški telefon 5455; pisarniški telefon 5495.

Vsak si lahko pobarva obleke in platno sam.

Barva

920

za barvanje oblek in platna se dobi sledeča:
črna, modra, rdeča, zelena, siva in rjava v zaviti-
kih po 60 v. Pošila se po pošti vsaka množina.
KARL LOIBNER, trgovina pri »Zvoncu« v Celju.

Usakovitine potrebošine

kakor: Brezove metle, krtače, slame, košare, suho
in lončeno robo, poljske pridelke, suho sadje, suho
meso, klobase, mast, drva, repo, korenje, peso in
druge pridelke kupuje za svoje člane

I. ljubljansko delavsko konzumno društvo

Kongresni trg 2. 746

Avtomatična past

za podgane 6-80, za miši 4-80,
love brez nadzorstva do 40 ži-
vati v eni noči, ne zapuste ni-
kake sledi in se same zopet
nastavijo. Past za ščurke »Rapid« vjame na ti-
sočo ščurkov v eni noči, po 6-90, izborni de-
lujoči lovilec za muhe »Nova« komad 4-20.
Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic po-
šilja se po povzetju ali proti predplačilu. Pošt-
nina 90 v. Izvoz, trvd. Tintner, Dunaj III., Neu-
berggasse 26-L.

Mlatilnice, gepelini, slamorezalnice

ter drugi kmetijski stroji tovarne Umrat & Comp
se lahko naročajo pri
FRANC HITTI, LJUBLJANA.
Martinova cesta 2. 829

Srbedico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir.
zakonito jamčeno »Skaboform« rujava
mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže.
Poskusni lonček K 2-30 veliki K 4-
porcija za rodbino K 11-—. Zaloga za
Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem
jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1620
Pazite na varstveno znamko »Skaboform«!

: SMRT :

Podgane, miši

se popolnoma zatru s sredstvom
»Ratocid«! Ako ni vepeln, ne doner
vrne. Stotine zahval. Cena K: 2-50,
3 škatle K 8-—. Stenice, uši, bolhe,
ščurki se uničijo z zalogo vrec ra-
dianno s »Litica«-sredstvom. Cena
K: 2-50, 3 steklenice K 6-—. Prasek
proti mušam dodan K 2-—.
Remeny, Kasechau, Ogrsko, Pošta
predal 12-Z-12.

Ročni mlin za žito!

Moj levirni
ročni mlin
za žito je
zahoren za
delovalni fi-
no mletov vsako-
vrstnega žita. Je
pripravljen za tri-
dno levrjen s iz-
menjavo mletvi-
ni obočani in tre-
dga mla eripila in
koro neporuken
tudi pri največji
orabi. Neobhodno
otreben za vsako
gospodinjstvo. Mo-
del 4 s vrtimom za
noli obrat, teža 7
K 100-—. Mo-
del 6 s gonilnim
sistemom za večji
obrat okoli 12 K
K 120-—. Razpošilja s Ljubla proti predplačilu zne-
ska glavno zastopstvo **MAX SÖHNEL,**
Dunaj IV. Margaretenstr. 27.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi živ-
ljenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti
zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v
odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani,
Kongresni trg števil. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848-40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/4 %

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži,
ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Čudovito šilo za šivanje le K 4*90

Nake čudovito ročno šilo za šivanje šiva tako natančno prešivne obče kot šivni stroj. — Največja iznajdba s katere more vsak sam krpiti in šivati usnje, raztrganiz čevlje, krakšo o ruma, kožnovino, preproge, nogavice za čevlje, šotore, klobočevino, plašče za košice, vreče, pladno in vsake druge močne blazine. Udobna za roko, deice, kmite in voiske. Nenehno potrebno za vsakogar. Trdna konstrukcija zelo enaka vorača, jamstvo za pretrdnost. Mnogo pohvalnih osred. Cena 200 ml. šila s suhačem 3 raznim šivankami in porabnim navodilom K 4.90, 3 kosov K 13.50, 5 kosov K 22. — Pošljite po povzetju, tna bušice proti pred plačilom.

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Messasse 13-404.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 18-cm dolgimi prjaškimi Lorelei kralji lasmi, ki sem ih dobila po 14 mesečni raji komade, ki sem u znešla sama. To je edino sredstvo, pri izpadanju las, za njih rasti in negovanje, da ojačate lasišča, pri moških krepki pospešuje rasti brade, in že po kratki dobi da en lasem in brad naravni blek s polnost, in jih aruje pred prezgodnjim osivljenjem do navide starosti.

Lonče po 1.5 — 2.10. — in 3.15.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvojnice, kamor je naslavljati Ana Csillag.

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Le 3 K 25 h

stane pri nas malotapa-raj „Omega“, vel. slike 4 x 4 komol. s malo opremo s natanč. navod. za začetnike. Aparat „Perlekt“, vel. 4 1/2 x 6 s vrtinim stekleno dvojno kaseto, dober objekt in ma o opremo ter navodilom za začetnike le K 9. Za vsako stvar. Gertrud vel. 9 x 12; tna izvrstov s vsem potrebnim opremit. za razne lege, prisa akromat. leča, kompl. s kovinsno kaseto in navodilom dokler v zal. gi. le K 75. 50 h zaključna omara za voakto za ploče in filme, epna oblika vel. 4 1/2 x 6 le K 64.50; vel. 6 x 9 le K 75.50. Pošljite po povzetju. Postojna 1 K. Export „Perlekt“, Dunaj VI, Neustiftg. 127 162.

Brinje

za kuhanje žganja oddaja v večjih in manjših množinah trvdka 2353

Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska c. 2.

Kranjska deželna podružnica

a. a. deželne življenjske in rentne neugodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tod z vojnim riziko, otroških dot. rentna in ljudska neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Natagodnejši pogodi za vojno zavarovanje

Zavod temelji na vsajemnosti. — Prospekti zastoj in poština prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji

Centrala za krmila c. kr. urada za ljudsko prehrano.

RAZGLAS

glede

oddaje semena za krmsko repo.

Centrala za krmila c. kr. urada za ljudsko prehrano je nakupila v Nemčiji malo množino semena krmske repe, ki se oddaja pod naslednjimi pogoji:

1. Seme in zavoinina se pošlje pridelovalcu brezplačno in poština prosto na namembno postajo.
2. Posejati se sme izključno na lastnem posestvu.
3. Seme, ki se ne porabi za setev, se mora takoj nefrankovano vrniti centrali za krmila c. kr. urada za ljudsko prehrano.
4. Pridelovalec je dolžan oddati centrali za krmila c. kr. urada za ljudsko prehrano za vsak kilogram semena 750 kg krmske repe.

Pojasnilo: Vzemimo, da se rabi za posejanje enega hektara 20 kg semena in pridelala 350 meterskih stotov repe, tedaj treba oddati centrali za krmila c. kr. urada za ljudsko prehrano 150 meterskih stotov, ostalih 200 meterskih stotov se pa sme porabiti za krmiljenje v lastnem gospodarstvu.

5. Za vsakih 100 kg dobavljene krmske repe, zdrave, za prodajo sposobne kakovosti plača pridelovalcu centrala za krmila c. kr. urada za ljudsko prehrano 10 kron. Cena se razume loke postaje skladišča in so v njej zapopadeni tudi stroški za nakladanje.

Ako dobavljeno blago ne odgovarja predpisani kakovosti, stopi v veljavo določba § 5., odstavek 3., naredbe z dne 11. oktobra 1916, drž. zak. št. 350.

6. Množina blaga, ki se ima oddati, se mora prijaviti centrali za krmila c. kr. urada za ljudsko prehrano. Ta bo razpolagala z blagom tekom šestih tednov po prijavi. Plačilo prevzemne cene se izvrši po dobavi.

7. Pridelovalec je dolžan na zahtevo centrale za krmila c. kr. urada za ljudsko prehrano imeti repo spravljeno v svojih prostorih. Za to prejme trgovsko običajno odškodnino od strani centrale za krmila c. kr. urada za ljudsko prehrano.

8. Setev, poliska dela in spravljane repe bodo nadzorovali organi centrale za krmila c. kr. urada za ljudsko prehrano.

9. Pogodbi nasprotujoča poraba dobavljenega semena, kakor tudi opustitev oddaje predpisane množine-krmske repe (točka 4.) nalaga pridelovalcu dolžnost, da mora plačati nakazano mu repno seme, včevši embalažo in dovoznino, poleg tega ga pa zadene kazen.

§ 5., odstavek 3., naredbe z dne 11. oktobra drž. zak. št. 350 se glasi:

„Ako blago ne odgovarja usadni zahtevi ali pa prekorači dopustno najvišjo mero vlage, se cena primerno zniža. Ako se v zadevi znižanja cene ne doseže edinost, odločuje o ceni, ako se nahaja blago v deželi, kjer obstoji borza za kmetijske pridelke, razsodišče te borze, sicer pa razsodišče trgovske in obrtne obcnice, v katere področje spada blago.“

NAROČILNICA.

Centrali za krmila c. kr. urada za ljudsko prehrano

DUNAJ L, Trattnerhof 1.

Podpisan . . (zadruga) izjavlja, da je voljan (voljna) na zemljišču, ležečem v okraju, občina v izmeri hektarov (št. parcele) v letu 1918. pridelovati krmsko repo pod pogoji, ki jih navaja centrala za krmila c. kr. urada za ljudsko prehrano, in prosi, da se mu dpošlje kg semena.

Naslov:

Kraj prevzetja: pošta: želez-

niška postaja:

Podpis:

Pri naročitih naj se naročevalec posluži tega obrazca. Izpolnjen mora biti popolnoma in razločno. Na nepopolne in nerazločne naročilnice se ne more ozirati. S sprejemom naročila se centrala za krmila c. kr. urada za ljudsko prehrano ne obveže, da bo res dobavila seme. Dano ji je na prosto voljo, da semena sploh ne odpošlje ali pa zniža zahtevano množino. Z ozirom na zapozneeli čas se bodo reševale naročilnice načelno po vrsti njih dospelosti, radi česar se ne bo moglo ozirati na pozno došla naročila. Pridelovalec prejme tekom 5 dni po dohodu naročilnice obvestilo, ali in katero množino semena krmske repe bo prejel.

